

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Vývoj kriminality dětí do 15 let v ČR

**Trend of delinquency of children up to 15 years
in the Czech Republic**

Bakalářská práce

Gabriela Zatloukalová

Obor Vychovatelství

Kombinované studium

Doc. PhDr. Jiří Dvořáček, CSc.

© 2011

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci “Vývoj kriminality dětí do 15 let v ČR“ vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce pana Doc. PhDr. Jiřího Dvořáčka, CSc. V práci jsem použila odbornou literaturu a informační zdroje, které jsou uvedené v seznamu literatury. Jako autor bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 3. 2011

.....

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Doc. PhDr. Jiřímu Dvořáčkovi, CSc., za jeho odbornou pomoc, vedení a trpělivost při zpracování této bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce je zaměřena na vývoj kriminality dětí ve věku do 15 let za uplynulých 20 let na území České republiky. Kriminalita dětí v České republice je závažným problémem, kterým je potřeba se zabývat, neboť její vývoj může mít značný dopad na budoucnost naší země.

V teoretické části je seznámení a vysvětlení determinant delikventního chování, kdy došlo s příchodem pedagogů evropských států a především osvícenců k uplatnění jiných norem mezi dospělými a dětmi. Navazuje vývoj trestního práva v dřívějším Československu i v současnosti a vysvětlení nejčastěji se vyskytujících základních pojmů „např. dítě, nezletilý, trestný čin“. Dále jsou zde popsány 3 společenské faktory delikvence dětí, sociální, psychologické a biologické. Tuto část uzavírají psychologické zvláštnosti v období dospívání, které se dělí na čtyři období.

V hlavní neboli analytické části je stručné seznámení s vývojem kriminality osob do 15 let ve sledovaných obdobích za posledních 20 let. Dále je vysvětlení a podrobný rozbor počtu skutků spáchaných dětmi ve sledovaných letech 1989 – 2010 a počtu stíhaných dětí v uplynulých letech 1989 – 2010 na území České republiky. V závěru této části je uveden rozhovor s odborníkem zabývajícím se touto problematikou a jeho názor na současný stav delikventního chování dětí. Posledním bodem hlavní části je prevence kriminality, jejímž základním pravidlem je včasné a dlouhodobé působení, vycházející z předpokladu nic nezanedbat a začít s ní od nejútlejšího věku, aby došlo k poklesu páchání nebo pokračování dětské delikvence. Její členění na primární, sekundární a terciární, a popis klíčových oblastí, jejichž správné plnění funkcí vedou ke snížení dětské kriminality. Mezi klíčové oblasti patří rodina, škola a volnočasové aktivity.

Klíčová slova:

Kriminalita, delikventní chování, krádeže, šikana, trestný čin, návykové látky, zletilý, nezletilý, mladiství, stíhaná osoba „dítě“, prevence.

**Vývoj kriminality dětí do 15 let věku
v ČR**

**Trend of delinquency of children up to
15 years in the Czech Republic**

Osnova práce:

Úvod	4
1. Teoretická část	6
1.1. Determinanty delikventního chování	6
1.1.1. Vývoj trestního práva mládeže v Československu	8
1.1.2. Vývoj trestního práva mládeže v současnosti	9
1.1.3. Vymezení základních pojmů	9
1.2. Společenské faktory delikvence dětí	11
1.2.1. Špatná výchova v rodině	12
1.2.2. Vliv školy	14
1.2.3. Vliv okolí a party	15
1.2.4. Nenávist vůči etnickým skupinám	16
1.2.5. Vliv médií	17
1.3. Psychologické zvláštnosti období dospívání	18
1.3.1. Předškolní věk dítěte	18
1.3.2. Mladší školní věk	19
1.3.3. Starší školní věk	19
1.3.4. Mladiství	20
2. Analytická část	21
2.1. Výzkumný problém	21
2.1.1. Vývoj delikvence dětí v uplynulých 20 letech	21

2.2. Rozbor statistických údajů	23
2.2.1. Počet skutků spáchaných dětmi v letech 1989 – 2010	23
2.2.2. Počet stíhaných dětí v letech 1989 – 2010	30
2.2.3. Rozhovor s odborníkem	34
2.3. Prevence kriminality	39
3. Shrnutí	45
4. Závěr	46
5. Literatura	48
6. Přílohy	50

Úvod

Problematika kriminality dětí a mládeže je u nás trvalým kriminologickým tématem a tradičně tvoří nepředstavitelnou součást zvláštní části kriminologie. Laická i odborná veřejnost věnovala a stále více věnuje pozornost k sociálně patologickým jevům vyskytujícím se u dětí a mládeže. Přesto u těchto osob roste vysoká míra brutality, závislosti na drogách a v neposlední řadě extremismus, označovaný za porušování nebo neuznávání základních právních, etických a dalších významných společenských norem, spojených s verbální nebo fyzickou agresivitou, násilím nebo hrozbou násilí motivovanou především rasovou, náboženskou, národnostní nebo jinou sociální nenávisť. Do problematiky kriminality je vkládáno obrovské množství praktické energie, ze které se odvíjí nové teoretické myšlenky s požadavkem o jejich vytvoření v zákonech.

Kriminalita nezletilých osob i přes její pokles, zůstává nadále v České republice jedním ze společensky velmi závažných problémů. Mladí lidé se dnes rodí do společnosti, která se rychle mění a vytváří tak mnoho pozitivních možností, ale také vysoké požadavky a omezení, jež mohou vést k psychickým, sociálním a mravním vadám, které mohou naznačit delikventní dráhu jedince v budoucnu. Je nutné zdůraznit, že s růstem agresivity ve společnosti se snižuje věková hranice, kdy děti s kriminální činností začínají i přes odmítání a zjednodušené konstatování odborné veřejnosti. Vzhledem k problematice kriminality, která je daleko složitější, než na pohled vypadá, se hledají v oblasti kriminální politiky nové způsoby a kontroly provedení jak v preventivních strategiích, tak i v nových směrech trestní politiky. Naše země má v této oblasti propastný padesátiletý dluh, který teprve teď začíná splácet.

Problematika prevence kriminality je nedílnou součástí kriminologické nauky a proto je důležité věnovat a zabývat se preventivní strategií kontroly kriminality, která hraje významnou roli při snižování delikventního chování dětské populace.

Téma bakalářské práce “Vývoj kriminality dětí do 15 let v ČR“ jsem si vybrala proto, že jsem si chtěla v tomto směru rozšířit svůj obzor, ve kterém jsem měla jen malé znalosti a zjistit, jak se za posledních 20 let problém s kriminalitou dětí vyvíjí. Jestli klesá nebo roste, jaké jsou metody a prevence k zamezení jejího případného růstu, popř.

jak se účastnit na jejím poklesu. Vzhledem k tomu, že jsem sama matkou, chci získat vědomosti, jak se správně chovat a vychovávat mé dítě, aby při výchově u něho nedošlo k nějakému narušení a tím k možnému spáchání nějakého deliktu. V případě potřeby poskytnout také své zkušenosti a vědomosti osobám, u kterých se tato problematika může vyskytnout nebo už vyskytuje. Toto téma mě zaujalo z prostého důvodu, děti jsou budoucností naší společnosti a ráda bych znala, jak to s ní skutečně vypadá.

Při vypracování bakalářské práce byly použity odborné publikace a internetové zdroje. K posouzení a třídění statistických informací byla použita metoda analýzy, ze které se provedl podrobný rozbor, na základě syntézy bylo zpracováno shrnutí a závěr.

1. Teoretická část

1.1. Determinanty delikventního chování

Do 19. století se zacházelo s mladými pachateli v podstatě stejně jako s dospělými delikventy. Byli vězněni společně s dospělými ve stejných nápravných zařízeních a souzeni podle stejných trestních sankcí. Pod nátlakem pedagogů evropských států pozdní renesance, včetně Komenského, ale hlavně zejména osvícenců, začala společnost uznávat, že nelze uplatňovat tyto normy chování ve stejné míře jak u dospělých, tak u dětí, protože existují rozdíly mezi dětmi a dospělými nejen v tělesné stavbě těla, ale i ve stupni mravní a rozumové vyspělosti. Míra trestní odpovědnosti od té doby není stejná u nezletilých (do 18 let) jako u zletilých, i když spáchali stejný trestný čin. [1]

V minulém století byly předmětem studií biologické determinanty delikventního chování, jimiž se zabývali odborníci zaměřeni na delikvenci. V těchto studiích byly zjišťovány pouze tzv. „degenerativní znaky“, které byly příznačné pro zločince z hlediska jejich zvláštností (např. pověstné ušní boltce různých tvarů, které popsal v druhé polovině 19. století italský lékař C. Lombrosem).

Dalším představitelem, zabývajícím se výzkumem na toto téma byl americký antropolog Hooton, který studoval ve třicátých letech „degenerativní stigmata“ tzv. tvary lebek zločinců. Podobnou, ale dnes již opuštěnou teorií byla tzv. Kretchmerova typologie, která na začátku našeho století přiřazovala určité druhy delikvence čtyřem typům tělesné stavby (somatotypům), mezi které patří pyknický, leptosomní, atletický a smíšený typ. V USA tato typologie doznívala ještě ve čtyřicátých letech 20. století v teoriích Sheldonových. [2, 3]

Dědičností delikvence, se začal v našem století zabývat Goddard na základě genealogického zkoumání v amerických rodinách, v nichž se objevilo delikventní chování. Tyto výzkumy začaly potvrzovat dědičné faktory na delikventní chování, i když byly viděny pouze jako projev vrozené slabomyslnosti, jejichž vysvětlení bylo opřené o vyšetřování těchto zkoumaných osob, pomocí inteligenčních testů. Malá popularita zkou-

mání genetických determinant delikventního chování v empirickém výzkumu pravděpodobně souvisí s tím, že:

- i odborníci uvažují v kategoriích „buď, anebo“
- v případě uznání genetických vlivů ospravedlňuje beznaděj v pokusech napravit člověka delikventně se chovajícího (převýchova, terapie) a opravňuje použít nejtvrďší vylučující nebo represivní opatření. [2]

Delikvence je chování, které je velice komplexně podmíněno, a proto je dědičnost jedním z mnoha faktorů, která má na něj vliv. Za sníženou hyperaktivitu nebo sebekontrolu může být i odpovědná např. genetická dispozice. Nejedná se o vlohy, které by mohly vést k vytvoření určité delikventní skupiny (party), jež by vyloupila nějaký obchod nebo banku. V tomto případě se jedná pouze o genetické vlohy, zvyšující pravděpodobnost, že na toto chování mají vliv další činitelé, bez kterých by se delikventní chování zřejmě neuskutečnilo.

Během dospívání existuje fakt, že hranice mezi „delikventem“ a „nedelikventem“ je mnohem méně ostrá, než je tomu v dospělosti. Velké množství mladých lidí, především mladých mužů žijících ve velkých městech se dopouští činů, které překračují hranice zákona. Velké množství těchto mladistvých delikventů není nikdy vyšetřována nebo dopadena a proto se ve většině případů nedostanou do žádné skupiny zkoumaných osob. Je zapotřebí dospět do 18 let, aby se někteří z nich stali dospělými pachateli trestné činnosti, přičemž mohou páchat trestnou činnost ještě jako mladiství. [2]

Je velice obtížné předpovědět, kam bude směřovat životní dráha mladého člověka, než je tomu u dospělého. U delikventního chování mladého člověka nelze přesně určit zda se jedná pouze o ojedinělý případ nebo jestli se jedná o začátek jeho zločinecké kariéry. V případě delikventního chování u dospělého, lze s větší pravděpodobností očekávat, že v této činnosti bude v budoucnu pokračovat a zodpovídat před soudem za tyto činy. [2]

1.1.1. Vývoj trestního práva mládeže v Československu

Při svém vzniku v roce 1918 převzala Československá republika tehdejší rakouské a uherské právo. Zákonem bylo ustanoveno několik hmotných a procesních řízení, která se týkala mládeže. Převzaté právo nedělalo v podstatě žádné rozdíly mezi mladým a dospělým pachatelem. Soudci neměli ze zákona povinnost blíže se seznámit s mladými pachateli trestných činů, ale měli za úkol zkoumat příčiny jejich jednání a nalézt způsoby nápravy. Dovršením deseti let dítěte byla stanovena trestní odpovědnost (za vlády císaře Josefa II bylo v trestním zákoníku z roku 1787 stanoveno, že dítě je trestně odpovědné dosažením 12. roku). Zákon dělil mládež do tří kategorií:

- děti
- nedospělé, od deseti let do čtrnácti let
- mladistvé, od čtrnácti let do dvaceti let

Nedospělým se ukládal trest podle závažnosti deliktu, uvězněním v rozmezí od jednoho dne do šesti měsíců. Vykonával se na různých místech, např. v polepšovnicích, v útulcích dobročinných společností nebo v oddělených místnostech soudních věznic. Mladiství již byli odpovědní v plném rozsahu jako dospělí, ale do dovršení dvaceti let, jim byl místo trestu smrti a doživotního žaláře ukládán trest těžkého žaláře. [1]

Slovensko a Podkarpatská Rus převzaly reformní uherská ustanovení, která se zabývala zvláštním trestním právem mládeže z let 1908 a 1913. Zde byla trestní odpovědnost stanovena od dovršení dvanáctého roku až do osmnáctého roku věku.

Po vzniku Československa započala celková reforma trestního práva mládeže, jejíž reformní snažení vyústilo prudkým nárůstem trestné činnosti po 1. světové válce (tj. ve 30. letech 20. století), v přijetí právní úpravy, která byla společná pro celou republiku. Přijetím nové právní úpravy byla stanovena věková hranice a zákon znal děti do 14 let, mladistvé od dovršení 14 let do 18 let a zletilost nabývala od dosažení 21 let. Pokud mladistvý spáchal trestný čin, byl označen pouze jako proviněný bez ohledu na to, zda to byl podle trestního zákona zločin, přečin, přestupek. Soud je pouze pokáral nebo nařídil jejich potrestání v rodině nebo ve škole. [1]

1.1.2. Vývoj trestního práva mládeže v současnosti

Současná právní úprava u mladistvých výrazně respektuje zásadu, od které se odráží rozdílně chápaný stupeň nebezpečnosti trestného činu spáchaného mladistvým oproti dospělým pachatelům. Mladiství jsou trestně odpovědní pouze za spáchání takového trestného činu, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je vyšší než malý. Mladistvý je trestně odpovědný za spáchání trestného činu dnem, který následuje po dni, kdy dovršil 15 let, a končí v den dovršení 18 let. Pokud tato osoba spáchá trestný čin v den svých 15 narozenin, není ještě trestně odpovědná. Trestní odpovědnost se ve většině zemí pohybuje od 14. do 16. roku, existují ale i země kde trestní odpovědnost je vyšší nebo velmi nízká. Přehled trestní odpovědnosti v zemích EU je uveden v tabulce č. 1. [1]

1.1.3. Vymezení základních pojmů

Na úvod bych chtěla definovat jednotlivé základní pojmy, které se budou nejčastěji vyskytovat v mé bakalářské práci. Vysvětlení pojmů je problematičtější, neboť jsou odrazem mnohotvárnosti. Proto jsem pro výklad těchto pojmů vycházela především z právní terminologie.

Dítě – je pojem, který je používán zejména Úmluvou o právech dítěte přijatou dne 20. 11. 1989, která je podle úmluvy OSN závazná i pro Českou republiku. Podle zákona č. 140/1961 Sb., § 216b trestního zákona se dítětem rozumí člověk od narození do 18 let, pokud podle právního řádu nedovršil zletilosti dříve (nabytí zletilosti manželstvím). Interní normy Policejního prezidia ČR chápou pojem dítěte úplně stejně. Podle zákona o rodině č. 94/1963 Sb., obecně platí, že dítě je považováno za osobu mladší 15 let. Dle zákona o soudnictví ve věcech mládeže 218/2003 Sb., se dítětem rozumí osoba, jež v době spáchání činu jinak trestného nedovršila věku 15 let. Orgány činné v trestním řízení používají v některých případech pro jedince tohoto věku označení nezletilý.

Zletilý – je pojem, jenž je obsahově i významově opačný k pojmu nezletilý. Jde o fyzickou osobu, která nabývá zletilosti dovršením 18 let věku nebo i dříve uzavřením manželství. Zletilostí občan nabývá práv a způsobilost k právním úkonům.

Nezletilý – jde o fyzickou osobu, která nedovršila věku 18 let nebo podle občansko-právní úpravy nenabyla zletilosti manželstvím. Nezletilé osoby mají z občanskoprávního hlediska určitá práva a povinnosti, jejichž způsobilost k právním úkonům jsou přiměřené vzhledem k jejich věku a rozumové vyspělosti. V trestním právu se tento pojem nepoužívá, i když je v policejní praxi využíván k označení trestně neodpovědných osob pro nedostatek věku, v ČR u osob do 15 let.

Mladiství – jedná se o pojem, jenž je označován jako trestněprávní. Mladistvým se člověk stává v den, který následuje po dni dovršení jeho 15 let a končí v den dovršení jeho 18 let věku. Jestliže osoba spáchá trestný čin v den svých 15. narozenin, není za tento delikt trestně odpovědná, pokud spáchá trestný čin v den svých 18. narozenin, ještě je trestně odpovědná jako osoba mladistvá. Osoba je plně trestně odpovědná za spáchaný trestný čin až v den, který následuje po dni, ve kterém dovršila 18 let.

Delikvence – je protiprávní jednání, kterým se porušují společenské normy chráněné právními předpisy. Kromě trestných činů se jedná i o nižší skutky společenské nebezpečnosti, mezi které patří přestupky a jiné správní delikty.

Kriminalita – je označována za sociálně škodlivé jevy, jež jsou stanoveny v trestním zákoně a soudně trestné. V minulých letech byly označovány za zločiny, přečiny, přestupky a provinění. Současná právní úprava označuje tyto škodlivé jevy jako trestné činy.

Prekriminalita – je část delikvence a je označována za skutek, který spáchají osoby před dosažením trestní odpovědnosti, u nás je to od roku 1950 do dovršení 15 let věku dítěte. Pokud by tento skutek spáchala osoba starší, bylo by to považováno za trestný čin.

[1, 5]

Trestný čin – Podle trestního zákona č. 140/1961 Sb., § 3 je **Trestným činem**

„ (1) Trestným činem je pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v tomto zákoně.

(2) Čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný, není trestným činem, i když jinak vykazuje znaky trestného činu.

(3) K trestnosti činu je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li tento zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.

(4) Stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je určován zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou.“ (Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, 2004)

1.2. Společenské faktory delikvence dětí

Určujícími faktory, které stanoví příčiny a podmínky ke spáchání trestné činnosti dětí jsou převážně vývojové vlivy a mikrostruktura, v nichž mladí lidé vyrůstají a žijí. Jedná se o faktory, na základě kterých se vyvíjí sociální orientace, postoje k lidem a další charakterové vlastnosti osobnosti dítěte. [1]

Odborníci říkají, že existují 3 faktory, které mají vliv na příčiny delikvence dětí. První faktor, který má vliv na delikvenci dětí se především vyskytuje v rodinném zázemí, ve škole, v prostředí přátel, kamarádů, party a samozřejmě má také vliv věk, jedná se tedy o mikrostrukturu (**sociální faktor**). Druhým faktorem jsou vývojové vlivy (**psychologický faktor**), které zasahují do oblasti psychiky dětí, tj. motivace, sebeovládání, morální a citová stránka člověka, atd. Jestliže jsou vývojové vlivy negativní, dochází u tohoto mladého člověka k emoční nejistotě, nezralosti, frustraci, k slabé motivaci k aktivitám, ale i ke konfliktům s rodiči. Vlivem negativních vývojových vlivů může dojít i k asociálnímu chování (útěky z domova nebo ze školy, hádky, krádeže, apod.) anebo k psychickým poruchám (deprese, podrážděnost, úzkostné stavy, apatie, atd.). Posledním faktorem na delikvenci dětí je tzv. **biologický faktor**, který není příliš prozkoumán, ale ze statistik vyplývá, že v ojedinělých případech jsou někteří jedinci náchylní k alkoholismu. U těchto jedinců se zvyšuje pravděpodobnost, že se stanou závislými na alkoholu, což může vést k jejich agresivitě a ke spáchání kriminálního deliktu.

Na vývoj kriminality dětí působí i podmínky, které ulehčují nebo napomáhají ke spáchání kriminálního deliktu. Jedná se o takové vlivy, které v daném čase, období a v daném společenském klimatu působí objektivně. Existuje pravidlo, které říká, že pří-

čina je realizována jen za určitých podmínek, nebo pouze v určitých podmínkách. To co může u dospělého pachatele působit jako překážka ke spáchání kriminálního deliktu, může být naopak podmínkou pro spáchání kriminálního deliktu dítětem a naopak. U mládeže existuje i zvláštní způsob páchaní kriminálního deliktu nebo-li **modus operandi** a výběr napadených cílů. Dítě postrádá zkušenosti z osobního kontaktu s lidmi, načež dospělý pachatel toho využívá. Dítě, které spáchá trestný čin je v konkrétní situaci pouhou improvizací, protože s nižším věkem postrádá svoji originalitu a nápaditost, (např. děti často napodobují při páchaní trestného činu své oblíbené vzory z akčních filmů a proto je improvizace jedním z častých důvodů, při kterém se děti dopouštějí daleko závažnějších kriminálních deliktů než, kterých zamýšlely). [1, 5, 6]

Mezi nejčastější příčiny k páchaní kriminálních deliktů uskutečňovaných dětmi patří:

1.2.1. Špatná výchova v rodině

Rodinná výchova je považována za jeden z nejdůležitějších faktorů, který má rozhodující význam pro formování osobnosti a mravního vývoje mladého člověka. Rodina dítěti vytváří základy pro jeho základní společenské potřeby v citové a rozumové oblasti, a představuje jakési první zkušební prostředí z hlediska společenských postojů, konfliktů. Dítě by si mělo do života odnášet z rodinné výchovy zejména úctu a správný vztah k základním principům a hodnotám společnosti. Pokud rodinná výchova neplní správně své funkce, jsou větší předpoklady, že dítě bude inklinovat k páchaní kriminální delikvence. U dětí z rozvrácených rodin je výskyt kriminality větší, stejně tomu tak je i u rodin, kde děti citově strádají, i když po materiální stránce jsou zajištěny. [1, 5, 7]

„Za základní **kriminogenní faktory** můžeme v rodině označit tyto: “

1. rozvrácená rodina - dítě je vychovávané jen jedním z rodičů (převážně se jedná o matky), odráží se to ve špatném prospěchu ve škole, mají více psychických a zdravotních problémů a díky tomu i více střetů se zákonem než je tomu u dětí, které vyrůstají v rodině s oběma rodiči.

2. alkoholová nebo jiná drogová závislost rodičů - má za následek, především rozvrat v rodině (manželské spory), zanedbání výchovy dětí a zvýšená agrese vůči nim, která způsobuje, že děti se bojí, čímž dochází k duševním poruchám, k záškoláctví, k útěkům z domova a v horším případě ke kriminální delikvenci, dále ztrácí úctu a autoritu k tomuto rodiči pijanovi.

3. kriminalita členů rodiny - jestliže se rodič chová delikventně, je závislý na drogách a v nadměrné míře konzumuje alkohol, nebo má jiné projevy sociální nepřizpůsobivosti, zvyšuje pravděpodobnost, že dítě se bude chovat obdobně nebo úplně stejně.

4. nepřiměřená tvrdost (týrání) ve výchově dětí – u dětí žijících v rodině, kde jim je často ubližováno a jsou často trestány a týrány, se zvyšuje psychický a stresový problém, který má za následek, že u dítěte dochází k vyšší agresivitě vůči rodičům nebo jiným obdobně se chovajícím lidem. Dochází ke zkratkovitým jednáním, které mohou vést k páchání trestných činů nebo naopak se tyto děti straní celé společnosti.

5. lhostejnost rodičů z důvodu preferování zaměstnání a jiných aktivit před výchovou dětí – z důvodu pracovní vytíženosti rodičů dochází k zanedbávání dítěte ve škole, v prospěchu, ke kontrole trávení volného času a k zapojení se do domácích prací. Důsledkem toho je, že tyto děti postrádají kontrolu, pracovní návyky a často se baví tím, že ve svém volném čase vyhledávají situace, jimiž chtějí na sebe upoutat pozornost, třeba za cenu spáchání nějakého kriminálního deliktu.

6. výchova dítěte v dětském domově – děti vychovávané v různých kolektivních institucích (dětské domovy) patří mezi zvláštní kategorii. Tyto děti bývají zpravidla deprimované, protože mají sníženou schopnost navazovat nové vztahy a oslabený smysl pro mimoústavní realitu. Následkem delikventního jednání může být, jednak jejich adaptace na život v těchto zařízeních a menší schopnost adaptovat se na vnější život nebo to, že vyrůstá v zařízeních, kde je zanedbaná jejich výchova a vzdělání zde není považováno za důležité.

K těmto kriminogenním faktorům můžeme zařadit např. i lhostejnost rodičů v jejich výchově, kdy jsou pasivní, odmítaví, nemají zájem o potřeby dítěte. Dalším faktorem může být, že dítě vyrůstá v rodině s nízkým ekonomickým zajištěním (obtížná finanční

situace), a v neposlední řadě jde o matky, které jsou více emancipované a zapojují se do více náročného zaměstnání a hledají pro svoje dítě chůvu nebo hospodyně. Za rizikové faktory můžeme také ještě označit, významnou ztrátu jednoho z rodičů, chronicky nemocné rodiče (tj. tělesně nebo duševně postižené, včetně závislosti na návykových látkách), nedostatečná komunikace mezi rodiči a dětmi. [1, 2, 5, 8]

1.2.2. Vliv školy

Škola je považována za neoddelitelnou součást při výchově a vzdělání mladého člověka. Během školy se dítě naučí vytvářet materiální a citové hodnoty, které budou působit na formování jeho osobnosti, jež si ponese celý život. Dítě si do značné míry vytvoří určitý vztah ke škole, k učiteli a školní výuce. Škola může v určitých případech hrát důležitou roli při vzniku problémových jedinců a kriminogenních faktorů. [1, 5]

„ Za určující **kriminogenní faktory** ve škole můžeme označit tyto: “

- nepravidelná školní docházka
- špatný prospěch
- konfliktní a arogantní chování mezi učitelem a žákem
- nedostatečná komunikace mezi rodiči a učiteli
- nízká pedagogická a kontrolní činnost školy [5]

Už na prvním stupni základní školy dochází u dětí k vytváření různých podskupin, které jsou zárodkem asociálních part. Vzniku těchto part silně napomáhá i neangažovanost učitelů, resp. jejich vyzdvihování nebo zatracování některých dětí. Prostředků je mnoho, které může učitel využít, ale pouze některé jsou markantní i pro toho, kdo se vyučování přímo neúčastní, „ (známky, poznámky, hodnocení dítěte při kontaktu s rodiči, oznámení učiněná na místním úřadě odboru péče o dítě či policejním orgánům) “ (Matoušek, Kroftová, 2003). Nezájem učitelů nebo agresivita k málo nadaným, tedy rizikovějším dětem může vést k reakcím na prohřešky proti kázní. [2]

Neprospívající děti jsou také často vyřazeni z mimoškolních (např. rozumových, praktických, sportovních) aktivit, čímž se jejich poruchy chování dále prohlubují. Vznikají poruchy retardace (zpoždění vývoje), chronická onemocnění nebo různá duševní a

tělesná postižení. Tyto děti vyhledávají samotu, stahují se do ústraní, vyhledávají kamarády mezi mladšími dětmi nebo stejně postižené. Určitá část těchto neprospívajících nebo málo se zapojujících dětí do kolektivu, nemá co ztratit a snadno nastupují na dráhu delikventního chování (krádeže, lhaní, podvádění, šikanování, záškoláctví, herny, alkohol, drogy, kriminální party). Delikvence bývá v určitém smyslu pro tyto děti alternativní cestou k dosažení úspěchu, kterých nedosáhli ve škole. [1, 2]

1.2.3. Vliv okolí a party

Dítě je velmi citlivé na vliv okolí, protože nemá příliš velké zkušenosti. Vnímá chyby a nedostatky ve kterých žije, proto podléhá snadno negativním protispolečenským vlivům jiných lidí. Velmi rychle se připojí do určitého seskupení (party), ve kterém tráví čím dál více času. Tato seskupení jsou většinou vedena autoritativní osobností a přízeň této osoby a jejich členů si kupují tím, že páchají různé trestné činy v podobě krádeží nebo svou zvýšenou agresivitou vůči společnosti. Z některých skupin mohou vznikat hnutí, která se mohou měnit, mohou sílit, slábnout, zanikat nebo provádět kriminální činnost. Dítě se připojuje k partě, protože zde značnou roli sehrává fakt, že touží vyniknout nad svým okolím, odlišovat se od ostatních nebo být zajímavý. [1, 5, 9]

„Za základní **kriminogenní faktory** ve skupině můžeme označit tyto: “

- dominantní postavení vůdčí osobnosti
- anonymita party
- agresivní chování členů skupiny při prosazování svých představ a myšlenek
- přebírání postojů party a především názorů vedoucího party za vlastní. [5]

V novodobé kriminologii je sledováno, že kriminalita mládeže je páchána především v partách, tedy v neformálních vrstevnických skupinách. Skupiny jsou nejčastěji tvořeny z dětí ze škol a z dětských domovů. Významnou roli zde hraje alkohol a drogy. K delikventnímu chování jsou některé party přivedeny, tím že nemají dostatek finančních prostředků na trávení volného času v hernách, barech apod. Tyto prostředky si začínou opatřovat různými malými krádežemi, které se mohou rozšířit v organizované činnosti napojené na překupníky. Podle statistik jsou u nás tyto party pravděpodobně nej-

častějším typem kriminálních skupin. V roce 1996 pražští kriminalisté sledovali **55** skupin dětí a mládeže, které se vyskytovaly v okolí heren a barů, z nichž **38** těchto skupin překračovalo zákon. Ostatní seskupení páchají kriminální delikvenci z pouhé nudy a pravděpodobně z důvodu předvést se před vrstevníky z party, jaký je „ tvrdák “. Žádné z těchto dětí před kriminálním deliktem nechce couvnout, aby ve skupině nevypadalo jako slaboch. [1, 2, 5]

S ohledem na kriminální činnost vznikají **stabilní integrované skupiny**, jejichž kriminální normy jsou akceptovány dospělými, kteří zde slouží většinou jako učitelé (např. gangy kapsářů). Oproti tomu **nestabilní neintegrované skupiny** bývají zpravidla silně násilnické a u občanů vzbuzují velké obavy. V partě se vysoce hodnotí nošení různých útočných zbraní a agresivní jednání. V těchto skupinách se spory řeší mezi členy násilně a neagresivními jedinci pohrdají. V ČR je takových skupin zatím málo a působí pouze na velkoměstských sídlištích. Občas se ještě hovoří o tzv. **pokoutních skupinách**, které bývají složeny z dětí a mládeže, jež neobstály v běžném životě společnosti, ani ve „ stabilních “ delikventních skupinách. Vyznačují se tím, že holdují požívání alkoholu, drogám, žebrání, drobné krádeže apod. [1]

1.2.4. Nenávist vůči etnickým skupinám

Etnické skupiny žijí ve všech zemích světa. Liší se nejen svými kulturními zvyklostmi, ale i jiným náboženstvím, jiným životním stylem a jinou hodnotovou preferencí. Žijí odděleně od většinové populace z důvodu horšího společenského postavení. Lidé z těchto etnických skupin, mají většinou nižší vzdělání, nižší finanční prostředky, horší zdravotní stav a bydlení, většina z nich jsou nezaměstnaní, mají vysokou kriminální činnost. Vlivem těchto důvodů jsou pro většinovou společnost vnímáni nepříznivě. Motivem kriminálního jednání je rasová zášť. V současné době dochází k rasově motivované trestné činnosti, která je jednou z mála forem extremismu páchaná především dětmi a mládeží. Vznikají a rozšiřují se různá rasistická hnutí, která chovají nenávist k těmto etnickým skupinám a často se projevují tím, že na ně vedou fyzické a verbální útoky. Existují tři základní formy a způsoby páchaní rasově motivované trestné činnosti: - **verbální, grafická a násilná** (brachiální) forma.

- **verbální** – projevuje se ve výrocích a nadávkách, které uráží a ponižují lidskou důstojnost občanů z etnických skupin. V ústních projevech je vyjadřována rasová zášť a nenávisť vůči těmto osobám. S počtem členů rasistického hnutí vzrůstá intenzita slovních útoků.
- **grafická** – projevuje se otevřenou propagací, která je vyjádřena vydáváním různých fašistických článků, hesel, myšlenek a nošením různých symbolů spjatých s fašismem (př. hákový kříž).
- **násilná** (brachiální) – Je považována za nejzávažnější formu páchaní rasově motivované trestné činnosti, která se projevuje od vyhrožování v ublížení na zdraví až po nebezpečné a mohutné útoky na příslušníky menšinových skupin.

[1, 5]

1.2.5. Vliv médií

U dětí dochází k stále vyššímu trendu sledování televize a tím ke snižování mimoškolních aktivit, čtení knížek, navštěvování muzeí, výstav a aktivního sportování. Média mají velký vliv na socializaci dnešních dětí a mládeže. Televize je jako médium největší a velmi škodlivé, protože zobrazuje násilí a jeho zlehčování, agresivitu k různým sociálním, náboženským a etnickým skupinám, přepadávání bank a obchodů, časté dopravní nehody a vulgární zobrazování sexu. Posiluje agresivitu u většiny dětí a zvyšuje pocit, že svět je místo kde není bezpečí. Mnoho trestných činů páchaných dětmi je často inspirováno televizí. Televizní násilí má velké negativní účinky zejména na děti, které mají k násilnému jednání dědičné vlohy nebo nezájmem rodičů, kamarádů či nepřátelstvím k různým menšinovým skupinám. Násilí považují za způsob, který je legitimní k prosazování lidských potřeb a neuvědomují si, že pro společnost představují hrozbu. Proti prevenci negativních účinků je potřeba začít s mediální výchovou, která bude učit děti k prospěchu svému a společnosti.

K společným faktorům na páchaní kriminálních deliktů dětí můžeme přiřadit i nedostatečné a neúplné vzdělání, alkoholismus, jiné omamné látky a recidiva. [1, 2]

1.3. Psychologické zvláštnosti období dospívání

Odedávna se z mnohaleté psychologické praxe začaly vyčleňovat různé kvalitativní stupně ve vývoji osobnosti. U těchto stupňů se nejedná o formální struktury, protože zde bezprostředně nezávisí na věku, ale na konkrétním obsahu, který si dítě během svého vývoje osvojuje. Psychický vývoj dítěte, v němž věkové zvláštnosti tvoří pouze jeden z aspektů, představují zásadní změny, které jsou pro dané období typické. Jedná se o konkrétní proces, který je vždy individuální. Jednotlivá období se navzájem liší zřetelnými znaky, které následují v určitém zákonitém sledu. Mezi nejčastější a nejvhodnější období pro sledování psychologických zvláštností jsou tyto:

- předškolní věk dítěte - (od 3 do 6 let)
- mladší (raný) školní věk - (od 6 do 11 let)
- starší školní věk (pubescence) - (od 11 do 15 let)
- mladiství (adolescence) - (od 15 do 18 let)

1.3.1. Předškolní věk dítěte

V tomto období začínají děti chápat realitu kolem sebe, po určitou dobu uchovávat v paměti a ukazovat to, co viděly. Napodobují dospělé, přičemž ještě nejsou schopné si uvědomit dané souvislosti. U dětí v tomto období jsou také velmi nestálé zájmy a často se projevují tím, že rychle přecházejí z jedné činnosti ke druhé, s čímž souvisí zvláštnosti automatického zapamatování a pozornosti. Novou situaci se dítě snaží pochopit tím, že ji srovnává s jinými situacemi, které mu připadaly stejné nebo podobné. Dítě má v tomto věku daleko lepší orientaci v prostoru než-li v čase. Projevuje se nekritičností, je bystré, má nedostatečnou schopnost zobecnění a velmi na něj působí, když je chváleno. Po třetím roce má sklon k negativismu a velmi často mění nálady. Rozvíjí se základní mravní postoje a vlivem svého sociálního okolí si uvědomuje co je správné nebo naopak špatné, na co může být hrdé, za co by se mělo stydět, chápe platnost norem, zásad a hodnoty pořádku. [10, 11]

1.3.2. Mladší školní věk

Významnou roli zde hraje vstup dítěte do školy, čímž se mění jeho způsob života a objevují se nové povinnosti a činnosti, které nutí dítě k větší pozornosti, k poznání všech funkcí, tedy k přestavbě své paměti. Dítě se učí jednat podle daného úkolu a vytvářet návyky vědomého vnímání, logické úvahy. Není zcela schopné odlišovat podstatné věci od nepodstatných a z nedostatku životních zkušeností vyplňuje skutečnost svou fantazií. Domýšlí si spoustu věcí, na kterých bezvýhradně trvá se sklonem k zveličování. Dobře vnímá události se schopností dlouho je uchovat v paměti. Je přizpůsobivé, kamarádské, přístupné, snadno podléhá působení jiných osob a tíhne k rodičům. Především u chlapců se vytváří vlastnost vychloubání. [10]

1.3.3. Starší školní věk

V tomto období dochází k dovršení inteligenčního vývoje, k schopnosti a k chápání obecných vztahů a analýz. Orientace v prostoru a čase se významně zdokonaluje. Paměť je schopna pochopit pojmy a symboly, odtržené od skutečnosti a zapamatovat si je. Děti v tomto věku dokážou odlišovat podstatné věci od nepodstatných a rozšiřováním analytických schopností rozvíjet vlastní vnímání. Rozvíjí se nadání, mají sklon k fantazii a zálibu v dobrodružných a fantastických příbězích. Vzniká u nich pocit samostatnosti, povinnosti, odpovědnosti, ale také pocit osamělosti a nepochopení. I když u nich roste sebevědomí, jsou nevyrovnané, urážlivé k připomínkám, cítí se vedle dospělých méněcenně, proto se chovají dospěle, aby nebyly považovány za děti. Mají vlastní negativní postoje ke svému okolí, což vede k častým střetům s rodiči. Po jedenáctém roce prudce narůstá vrstevnických vztahů, což může mít na jedince pozitivní vliv, ale také může dojít k problematickým počátkům, které jedince svedou na scestí k nebezpečnému a kriminálnímu chování života. Volí si autority, zejména ve skupině (partě, třídě) a podléhá veřejným názorům skupiny. Z morálního hlediska se dostávají výčitky svědomí a pocit viny za jednání, které nebylo správné. Často vzhlédnou k osobě, která v jejich očích něčeho dosáhla, ať už jde o historickou postavu, společenskou, kulturní nebo sportovní osobnost. [10, 11]

1.3.4. Mladiství

Jde o věkové období, kdy se formují názory, dotváří se osobnost, dochází ke snaze o samostatné a nezávislé jednání. Dospívající jsou schopni trvale se koncentrovat na jeden nebo více zájmů. Projevuje se u nich bohatá představivost, která je založená na prožitých skutečnostech s tím, že se přestává mísit do vnímání a jednání. Vyspělé formy myšlení mají vliv na zpřesnění jazykového vyjadřování a na jeho plynulost, zkratkovitost. Uvědomují si relativnost úsudků a na základě pochybností přecházejí od jednoho názoru k druhému. Ve fázi dospívání dozrává skutečnost spojená s pohledem, která je kritická na veškeré události. Mladí lidé navazují skutečná přátelství s novými lidmi a citové vztahy s druhým člověkem. Přemíra citové nebo jiné energie je důležitá v jejich životě, což se může projevat buď v pozitivním směru, nebo v negativním směru se sklonem k asociálnímu chování, čímž bude poznamenáno na celý život. Ještě zde nejsou plně vyvinuty schopnosti, které by posoudily plnou odpovědnost za následky svého jednání. Před závažnými problémy utíkají do nejrůznějších závislostí (na alkoholu, drogách, automatech, propadají kriminalitě). [10, 11]

Je potřeba zamyslet se nad tím a přiklonit se k názoru odborníků, že děti dospívají dříve a měly by být také dříve odpovědné za své chování. Podle ministra spravedlnosti Jiřího Pospíšila je zapotřebí snížit trestní odpovědnost z patnácti let na čtrnáct (např. v případě snížení hranice, by čtrnáctiletému chlapci z Ostravy hrozilo vězení nebo uložení domácího vězení za to, že zmlátil s nasazeným kovovým boxerem na ruce kamarády, kteří se mu posmívali. Přesto, že si chlapec byl vědom svého jednání, za tento přečin mu nyní nic nehrozí nebo jen snížená známka z chování). Nejčastějšími přečiny, kterých se děti dopouštějí, jsou drobné krádeže, šikana, rvačky. Proto je zapotřebí zavést tvrdší tresty, které budou působit výchovně a povedou k jejich snížení. [12]

2. Analytická část

2.1. Výzkumný problém

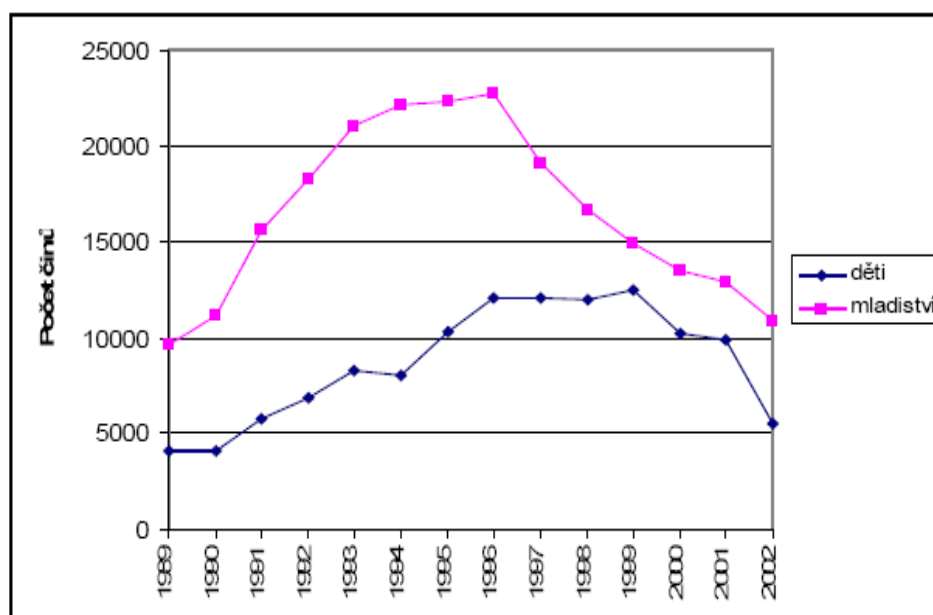
Cílem práce je zjištění změn ve vývoji kriminality dětí. Analýza vývoje kriminality dětí do 15 let za uplynulých 20 let.

2.1.1. Vývoj delikvence dětí v uplynulých 20 letech

Trestné činnosti se lidé dopouštějí v jakémkoliv věku, nejvíce však v rané dospělosti a v mládí. Jak už jsem se zmínila na začátku bakalářské práce, osobám mladším 15 let (dětmi) není možné uložit trestní postih za spáchaný protizákonný čin. Těmto mladistvým delikventům může být uložena v rámci občanskoprávního řízení pouze tzv. ochranná výchova, tj. výchova ve státním zařízení, které spadá pod ministerstvo školství.

Pro lepší pochopení je potřeba uvést alespoň některé údaje, které ovlivňují vývoj kriminality dětí v ČR. Z grafu č. 1 vyplývá, že od roku 1989 docházelo k pravidelnému nárůstu kriminality dětí. Vysoký růst delikvence se zastavil až v roce 1996. V tomto roce se

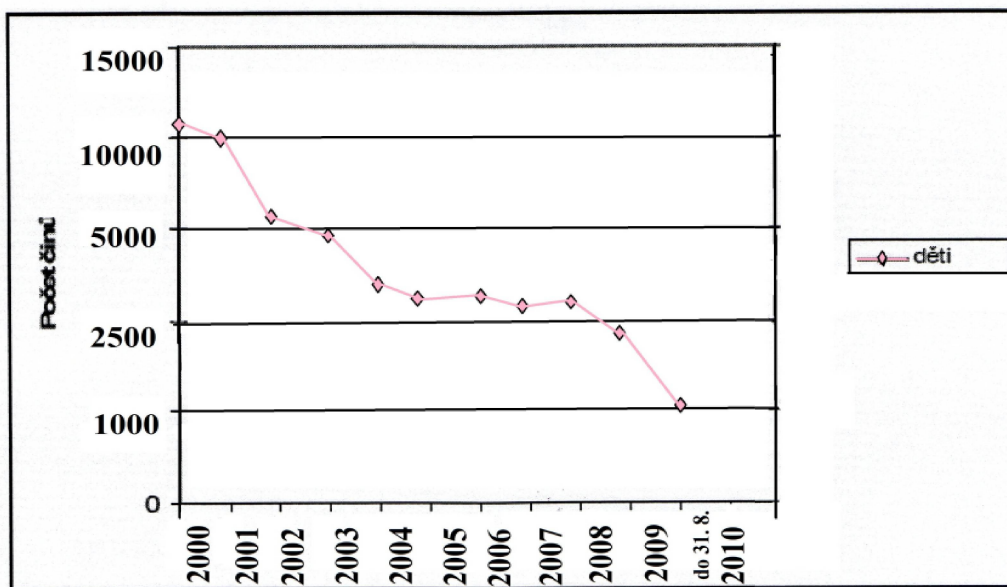
Graf č. 1 Vývoj kriminality dětí a mladistvých v letech 1989 – 2002

kriminalita zvýšila o více jak 150% (z necelých 5000 trestných činů na více jak 12 000). V roce 1997 byla kriminalita na stejné hranici jako v roce minulém a o rok později se tento počet o něco snížil. Pokles kriminality nevydržel dlouho, protože v roce 1999 byla Policií ČR zaznamenána nejvyšší kriminalita od roku 1989. Počet spáchaných trestných činů vzrostl na 12 105. Jak je vidět z grafu č. 2, tak k výraznějšímu poklesu došlo o rok později v roce 2000, kdy se počet trestných činů spáchanými dětmi snížil na 10 216. Z tabulky č. 3 a 4 se můžeme přesvědčit, že se pokles kriminality v následujících letech neustále snižoval a tento klesající trend pokračuje do současné doby. V roce 2003 se počet trestných činů snížil oproti roku 2000 o více jak 50% (z 10 216 na 4692) a zároveň poprvé byl nejnižší od roku 1989. V minulém roce bylo za posledních 20 let spácháno nejméně kriminálních činů. Rok 2009 nemusí být rokem s nejnižším počtem kriminality, protože k 31. srpnu 2010 je zaznamenáno prozatím 1001 trestných činů a z průzkumu vyplývá, že počet spáchaných trestných činů minulý rok nepřesáhne.

[2, 14, 15]

Graf č. 2 Vývoj kriminality dětí v letech 2000 – 2010

2.2. Rozbor statistických údajů

V této části se budu podrobněji zabývat rozbořem statistických údajů o počtu spáchaných skutků dětmi a počtu stíhaných dětí v uplynulých 20 letech z doložených materiálů získaných z Policejního prezidia ČR, které jsou obsažené v příloze (tab. č. 2, 3, 4, 6, 7)

2.2.1. Počet skutků spáchaných dětmi v letech 1989 – 2010

Spáchaný trestný čin – definici trestného činu dnes obsahuje § 13 trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.

„(1) trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.

(2) k trestnosti odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.“ (<http://www.trestni-rizeni.com/NovyTZ/novytz.html>)

Počet spáchaných skutků a stíhaných dětí v určité době a jejich změny s porovnáním v dobách minulých let či odhad dalších změn v budoucím čase, jsou v dnešní době nejčastěji popisovány a dokladovány statistickými údaji. Jsou to údaje orgánů činných v trestním řízení, zejména pak policie. Jedná se o údaje, jejichž skutky jsou těmto orgánům známé. Údaje o kriminalitě, která je evidována a ta, která není evidována jako by neexistovala, a o zjištěných pachatelích. Stav kriminality v určité době je zásadním způsobem ovlivněna trestní legislativou, na čemž jsou statistické údaje o kriminalitě vystavěny. Údaje o trestné činnosti nezletilých nebo-li dětí (osoby mladší 15 let) patří z pohledu statistických údajů o kriminalitě mládeže do první kategorie, jejichž základním zdrojem jsou statistiky Policie ČR a doplňujícím zdrojem statistiky Nejvyššího státního zastupitelství. Druhou kategorií tvoří mladiství (osoby ve věku od 15 let do 18 let).

[15]

Jak již bylo z předchozího bodu uvedeno, od roku 1989 docházelo k pravidelnému a k výraznému nárůstu počtu skutků spáchaných dětmi (za pachatele jinak trestného činu je považováno dítě starší 6let). Z níže uvedené tabulky **č. 2** vidíme, že v letech **1989** a **1990** byla kriminalita dětí nad hranicí 4000 spáchaných skutků, přičemž v roce 1990 byla oproti loňskému roku ještě nepatrně nižší. V roce **1991** se kriminalita neustále zvyšovala a vzrostla oproti předchozím rokům o více jak 35% (na 5 805). **O rok později** byl nárůst počtu spáchaných skutků opět vyšší a to téměř o dalších 20% (na 6911).

Tab. č. 2 Trestné a jinak trestné činy spáchané dětmi v ČR v letech 1989 -1992

ČR	1989	1990	1991	1992
z toho činy:				
dětí	4 188	4 091	5 805	6 911

Podle údajů ze statistik Policie ČR, které jsou zaznamenány v tabulce **č. 3 a 4** byla v roce **1993** oproti roku 1989 kriminalita téměř 1x vyšší, již na 8039. V tomto roce se děti dopouštěly nejčastěji majetkové kriminality (mezi které patří dle **nového** trestního zákona, účinného od **1. 1. 2010** např. § 205 krádeže vloupáním do obchodů, škol, restaurací, krádeže kapesní, věcí z aut a jiné, § 209 podvod, § 219 zatajení věci, atd.), které představují ze všech jimi spáchaných trestných činů více jak polovinu, (a to 7256). Naopak nejméně se dopustily ostatní kriminality (do které můžeme zařadit dle **nového** trestního zákona, účinného od **1. 1. 2010** § 358, § 359 výtržnictví, §§ 228/2 sprejerství, § 287 šíření toxikomanie, § 279 nedovolené ozbrojování, atd.). Rok 1993 byl jediným rokem v uplynulých 20 letech, kdy se děti nedopustily v této oblasti žádné ostatní kriminality. V **dalším roce** došlo k nepatrnému nárůstu celkové kriminality o pouhých 17 spáchaných činů, přičemž alarmujícím zjištěním v tomto roce bylo číslo 3, které bylo uvedeno v kolonce vraždy.

V roce **1995** nadále pokračuje trend, který spočívá ve zvyšování trestné činnosti spáchané dětmi do 15 let o dalších 28% (10 323). V tomto roce bylo opět spácháno nejvíce majetkových činů, ale zároveň také spácháno za posledních 20 let nejvíce mrav-

nostní kriminality (do níž zařazujeme dle **nového** trestního zákona, účinného od **1. 1. 2010** např. § 185 znásilnění, § 188 soulož mezi příbuznými, § 189 kuplířství, a jiné), která činila 232 případů. V **následujícím roce** došlo opět ke zvýšení celkové kriminality o 16,9% a zároveň k nejvyššímu počtu činů spáchaných ve sledovaných 20 letech z oblasti ostatní kriminality, jež činila necelých 10% z celkové kriminality tohoto roku. Příčiny nárůstu celkové kriminality nelze hledat v populačních důvodech, protože v roce 1996 bylo evidováno ve věku 10 – 14 let cca 349 tisíc chlapců a v letech 1990 ve stejném věku cca 436 tisíc chlapců. V roce **1997** se poprvé od roku 1989 zastavil růst kriminality na čísle 12 088. V tomtéž roce policejní statistiky vykázaly celkem 9320 majetkových trestných činností, kterých bylo za dobu 20 let spácháno nejvíce. Rok **1998** zaznamenal pokles růstu spáchaných činů, ale pouze o necelé 1% a v uplynulých 20 letech nejvyšší počet trestných činů (307) pod označením zbývající kriminalita (v níž jsou zahrnuty dle **nového** trestního zákona, účinného od **1. 1. 2010** § 302, § 303 týrání zvířat, § 357 šíření poplašné zprávy, § 355 hanobení národa, rasy, etnické a jiné skup., a další). Počet dětí, jež spáchaly v roce 1998 kriminální delikt evidovaný policejními statistikami, představuje 0,75% z celkové populace vrstevníků ve věku 6 – 14 let.

[14, 15, 16]

V roce **1999** policejní statistiky vykázaly za období 20 let absolutně nejvyšší počet evidované kriminality pachatelů mladších 15 let. V tomto roce byla kriminalita téměř 2x vyšší než v roce 1989 a činila 12 108 spáchaných skutků. Největším problémem v roce 1999 bylo spáchání 4 vražd a 1486 násilných činů (do nichž spadá dle **nového** trestního zákona, účinného od **1. 1. 2010** např. § 140 vraždy, § 158 rvačky, § 173 loupež, § 175 vydírání, § 200 únos, a jiné). Od roku 1989 do roku 2010 bylo těchto násilných činů spácháno nejvíce.

Na přelomu nového tisíciletí došlo k trvalému poklesu celkové kriminality a pokračuje do současné doby. V roce **2000** došlo ke snížení o 1892 trestných činů vzhledem k minulému roku. V témže roce bylo spácháno nejvíce protiprávních činů z oblasti hospodářské kriminality (v které je zastoupen dle **nového** trestního zákona, účinného od **1. 1. 2010** § 233 padělání a pozměňování peněz, § 234 neoprávněné držení plat. prostředku nebo § 332 úplatkářství – podplácení atd.), v porovnání s ostatními sledovanými

roky. V **následujícím roce** klesl počet spáchaných skutků pod hranici 10 000 na hodnotu, která činila 9928, a tento rok byl také prvním od roku 1995, který se pod tuto hranici dostal. Po výrazné novelizaci trestní legislativy byl ve statistikách Policejního prezidia ČR v roce **2002** vykázán vysoký pokles trestných činů spáchaných dětmi do 15 let, a to přibližně o 40%, kdežto v roce **2003** se jednalo o snížení 15%. I v roce 2003 byla do ménou nezletilých dětí majetková kriminalita, nejčastěji krádeže bez ohledu na věk. Za poslední tři roky klesla téměř dvojnásobně od roku 2000, ale přesto zůstává násobkem jimi spáchaných trestných činů. [15, 16]

Z následující tabulky **č. 5** se můžeme přesvědčit jak v roce 1990 v porovnání s roky 1996, 2001 a 2002 kriminalita dětí narůstala. Jsou zde také zaznamenány 3 oblasti nejčastěji páchané kriminality mezi dětmi (násilná, majetková, mravnostní). Majetková kriminalita potvrzuje pravidlo, že je v pořadí jednotlivých trestných činů na prvním mís-

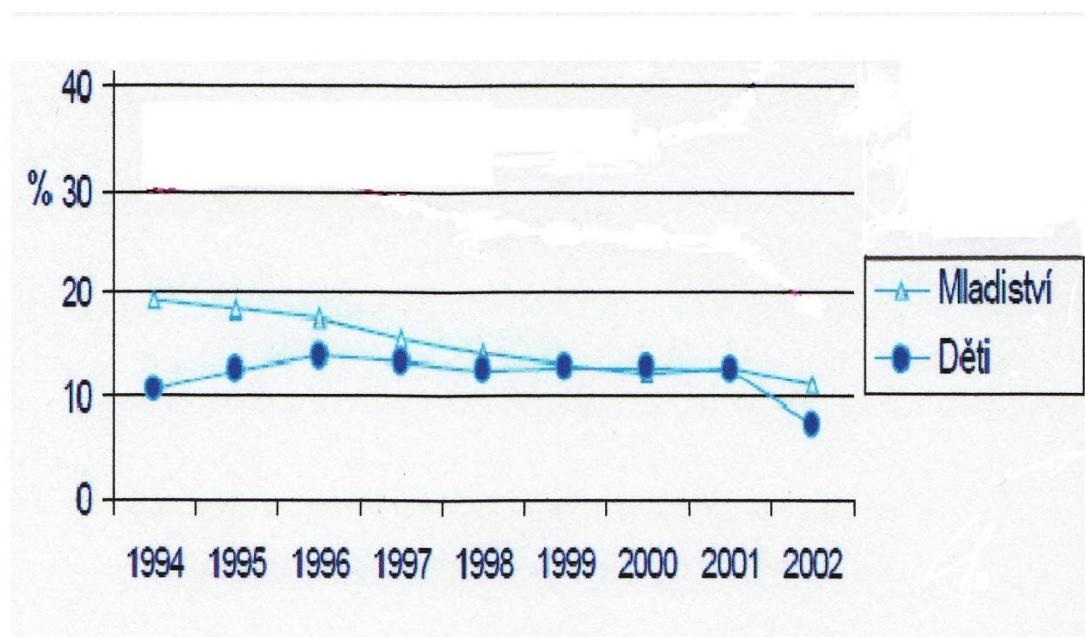
Tabulka č. 5 Kriminalita dětí (spáchané skutky) porovnání nárůstu kriminality v letech 1996, 2001, 2002 s rokem 1990

ČR	rok	děti	rozdíl oproti r. 1990 o	
			v abs. čet.	v %
Kriminalita celkem	1990	4 091		
	1996	12 059	+ 7 968	194,7
	2001	9 926	+ 5 835	142,6
	2002	5 541	+ 1 450	35,4
-kriminalita násilná	1990	289		
	1996	1 334	+ 1 045	361,6
	2001	1 285	+ 996	344,6
	2002	982	+ 693	239,8
-kriminalita majetková	1990	3 388		
	1996	9 207	+ 5 819	171,7
	2001	7 214	+ 3 826	112,9
	2002	3 419	+ 31	0,9
-kriminalita mravnostní	1990	65		
	1996	138	+ 73	112,3
	2001	141	+ 76	116,9
	2002	119	+ 54	83,1

tě. V roce 1996 a 2001 můžeme vidět, že rozdíl růstu kriminality ve všech spáchaných trestných činech oproti roku 1990 byl extrémně vysoký. Až v roce 2002 došlo k výraznému snížení spáchaných trestných činů, které pokračuje do současné doby. Nejvýrazněji se přiblížila majetková kriminalita, která v roce 2002 byla vyšší jen o 0,9%. Největší rozdíly byly u násilné kriminality, která v roce 1996, 2001 přesáhla 300% a 200% v roce 2002. Nejmenší rozdíl v roce 1996 byl u mravnostní kriminality, který činil 112,3%. V roce 2001, stejně jako u roku 2002 byl rozdíl nejmenší u majetkové kriminality, s tím rozdílem, že činil 112,9%. [14]

Nejběžněji páchanou kriminalitou mezi dětmi je majetková. Z níže uvedeného grafu č. 3 můžeme vidět, jak se v letech 1994 – 2002 měnil její růst a pokles. Podíl dětí do 15 let na majetkové kriminalitě byl nejvyšší v roce 1997, který činil více jak dvě třetiny z celkového počtu spáchaných činů sledovaného období. Dokonce se v roce 2000 děti po-

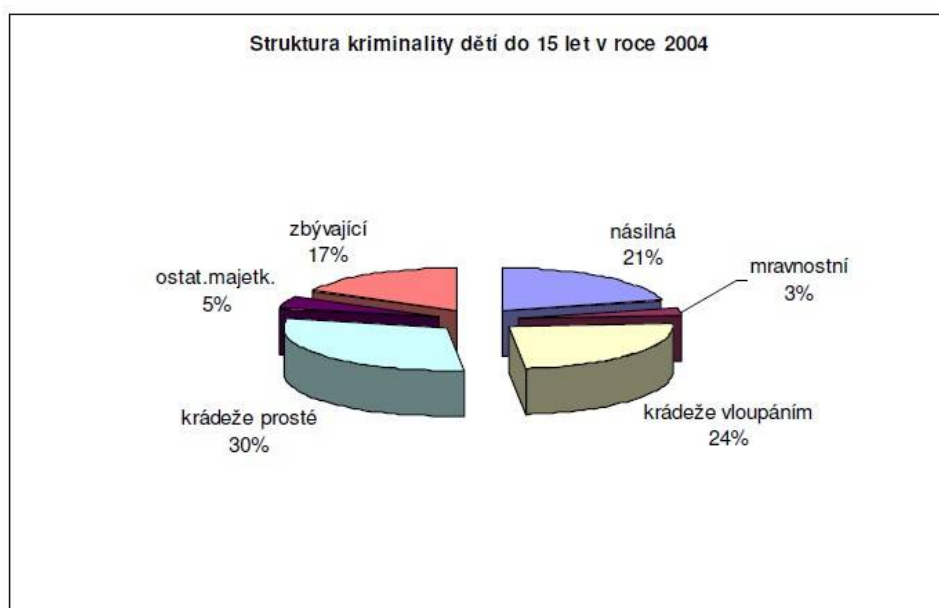
Graf č. 3 Podíl skupin pachatelů v % na majetkové trestné činnosti

dílely na majetkové kriminalitě více než mládež do 18 let. Počet stíhaných dětí za majetkové trestné činy kulminoval v roce 2001. Od roku 2002 se počet deliktů u majetkové kriminality neustále snižuje. [14]

V roce **2004** bylo evidováno 3319 spáchaných skutků, čímž došlo od roku 1989 poprvé ke snížení kriminality pod hranici 4000. Tento rok byl odrazovým můstkem pro následující roky, ve kterých se počet kriminálních činů jen snižoval a až do současné doby nikdy 4000 hranici nepřekročil. Rok 2004 společně s rokem 1999 se zapsal do kriminalistických statistik s největším počtem spáchaných vražd, jejichž počet byl celkem **4**. Graf č. 4 nám ukazuje, jaký byl v tomto roce procentuální rozdíl jednotlivých trestných činů. Děti do 15 let se nejčastěji dopouštěly majetkové kriminality (konkrétně krádeží). Krádeže tvoří více jak polovinu ze všech jimi spáchaných deliktů. Naopak nejméně jich bylo spácháno u mravnostní kriminality.

Graf č. 4 Struktura kriminality dětí do 15 let v roce 2004

Rok **2005** nebyl ničím nijak výjimečný, neboť hodnoty spáchaných skutků měly nadále sestupující tendenci, kromě mravnostních činů a ostatních kriminálních činů, jejichž počet se oproti minulému roku zvýšil o 13% na 104 a v druhém případě o 21% na 434. V roce **2006** se opakovaně potvrzuje pravidlo, že i při nízkém počtu celkové kriminality, která činila 3090 je majetková kriminalita z hlediska jednotlivých trestných činů páchaných dětmi, společně s předchozími roky stále dominantní. I když majetkové činy rok od roku neustále klesají, v roce 2006 tvořily téměř 60% z celkového počtu spáchaných deliktů. Z tabulky č. 4 je zřejmé, že se děti nejčastěji dopouštějí krádeží vlou-

páním §§ 178, 205 a krádeží prostých §§ 205, 207. Je nutné se také zmínit, že krádeže spáchané dětmi mají nejvyšší míru latence, což je kriminalita, která nebyla zjištěna, nemá znaky trestného činu nebo nebyla patřičným orgánům oznámena (krádeže v rodinách, v bytech příbuzných, školách, obchodních domech atd.). [16]

Rok **2007** se zapsal do policejních statistik tím, že od roku 1989 došlo poprvé k poklesu celkové kriminality pod hranici 3000 (celkem 2710). Například oproti roku 1997 klesla kriminalita o 77%, což značí, že za posledních 10 let došlo k extrémnímu poklesu trestné činnosti dětí, z čehož usuzují, že se zde projevila zřejmě opatření ze strany škol a kontrol prováděných policií. Jako v každém roce je majtková kriminalita stále se opakujícím problémem, jíž se děti nejvíce dopouštějí a stále tvoří více jak polovinu jimi spáchaných skutků. V roce **2008** došlo k mírnému navýšení celkového počtu spáchaných kriminálních činů, ale jen o necelé 3%. V tomto roce došlo za posledních 20 let společně s rokem 1994, 1997 a 2001 k druhému nejvyššímu počtu spáchaných vražd. Celkem byly zaznamenány **3** vraždy. O **rok později** došlo opět k celkovému snížení spáchaných deliktů a to o 16%. Ačkoli se kriminalita dětí v posledních letech snižuje, její závažnost naopak vzrůstá. Násilné trestné činy u dětí se více stávají problémem poslední doby. Nižší státní zastupitelstva upozorňují na gradaci kriminálních činností dětí do 15 let vzhledem k jejich posunu od majtkové trestné činnosti (krádeže) směrem k násilné trestné činnosti (loupeže). U dětí jsou násilné činy i více brutálnější, „např. v lednu tohoto roku odložilo Krajské státní zastupitelství v Ústí nad Labem případ 14letého chlapce, který se pokusil zavraždit desetiletou holčičku. Nejprve ji tento chlapec donutil vydat mobilní telefon a další věci, a když mu tyto věci vydala, začal ji topit v potoce.“

V **letošním roce** je podle údajů Policejního prezidia k datu **31. 8.** evidováno 1001 spáchaných protiprávních činů. Z těchto statistik se můžeme domnívat, že celková kriminalita za tento rok nepřekročí hranici 2000. Poprvé můžeme konstatovat, že majtková kriminalita prozatím tvoří méně jak polovinu jimi spáchaných skutků. V závěru této části bych chtěla říci, že bychom se mohli v budoucnu u osob mladších 15 let setkat s kriminální činností jen ojediněle, což by pro společnost znamenalo vývoj nezletilé generace k lepšímu. [16, 18]

2.2.2. Počet stíhaných dětí v letech 1989 - 2010

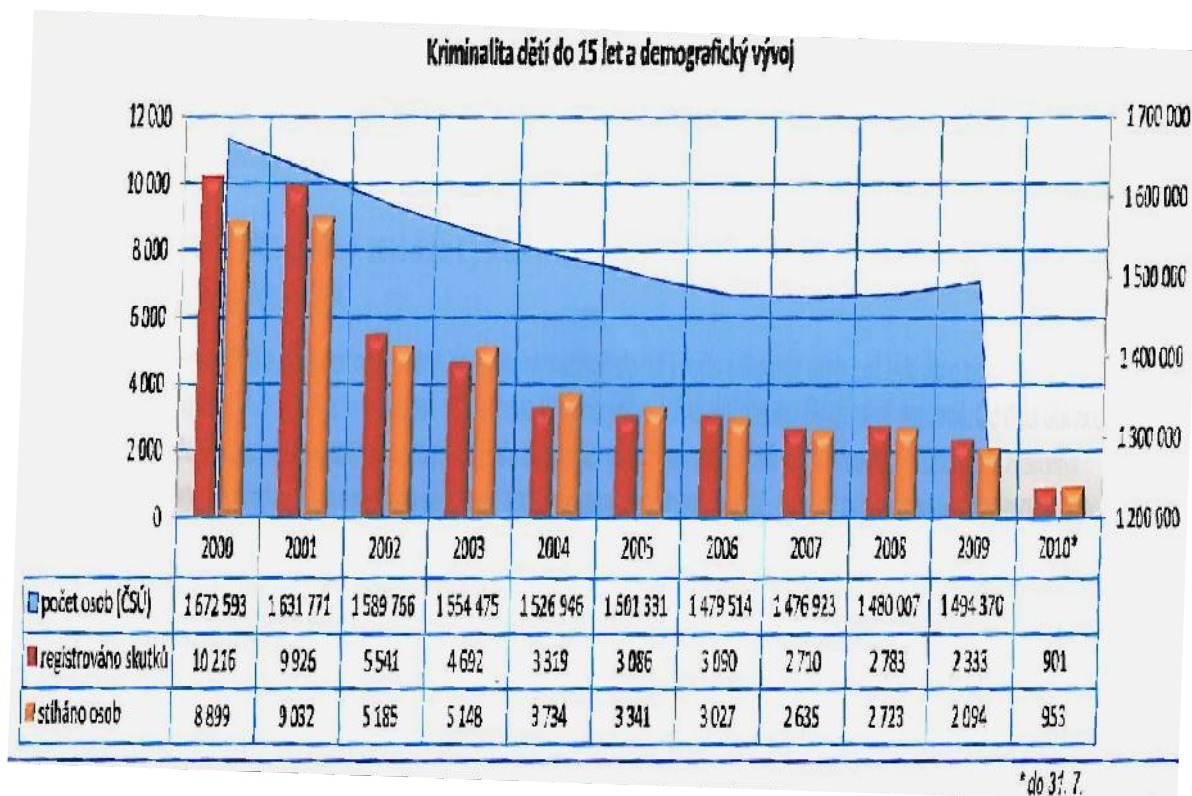
Stíhaná osoba „dítě“ – v případě zjištěných a odůvodněných skutečností, které nasvědčují prověřováním podle § 158 Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) tomu, že byl spáchaný trestný čin a z dostatečně odůvodněného závěru vyplývá, že jej spáchala určitá osoba, policejní orgán neprodleně rozhodne o zahájení trestního stíhání proti této osobě jako obviněného, pokud není důvod k postupu **podle § 159a odst. 2 a 3** nebo **§ 159b odst. 1.** [19]

V této části se budu podrobněji zabývat rozbořem stíhaných dětí, jejíž struktura je podobná struktuře v předchozím bodě s tím rozdílem, že zde pracuji s jinými získanými čísly, neboť případů trestně stíhaných dětí do 15 let bylo zahájeno méně než jich bylo ve skutečnosti spácháno. Z tabulky č. 6 a 7 je vidět, že od roku 1989 docházelo k pravidelnému nárůstu počtu stíhaných dětí, jako tomu bylo u počtu skutků spáchaných dětmi, o kterých jsem psala v předchozím bodě. V tabulce č. 6 jsou zaznamenány pouze hodnoty celkových počtů stíhaných dětí. V roce **1989** bylo stíháno celkem 3574 dětí, z nichž byla více jak polovina stíhána za majetkovou trestnou kriminalitu, především za krádeže vloupáním a za krádeže prosté. **O rok později** se počet stíhaných dětí zvýšil o 13% a v **dalším roce** se počet trestně stíhaných osob oproti minulému roku opět navýšil o 1130 případů, tedy o 28%. V roce **1992** se počet případů, kdy bylo zahájeno trestní stíhání proti nezletilým, zvýšil o dalších 24% (na 6780). Další nárůst stíhaných osob do 15 let byl i v roce **1993**, který činil 7468. Z tohoto roku vyplývá, že za uplynulou dobu pěti let se celkový počet případů, kdy bylo zahájeno trestní stíhání, zvýšil o více jak 1x, než tomu bylo v roce 1989. Vzhledem ke zvyšujícímu se trendu v předcházejících letech, byl rok **1994** překvapivý, neboť se celkový počet stíhaných dětí snížil o necelých 10% na hodnotu 6747. Rok **1995** žádné překvapení nepřinesl, protože k žádnému dalšímu poklesu nedošlo, ale naopak se růst stíhaných dětí zvýšil celkem na 8342. Ze statistických tabulek Policie ČR bylo zaznamenáno, že v roce **1996** bylo zahájeno nejvíce trestních stíhání vůči dětem za sledované období v letech 1989 – 2010. Celkem bylo stíháno 9747 dětí. V porovnání s rokem 1989 došlo u případů stíhaných dětí k nárůstu absolutních četností o 173%. I když v roce **1997** došlo po předchozích dvou letech opět ke sni-

žení, tak přesto statistiky zaznamenaly druhý nejvyšší celkový počet stíhaných dětí ve sledovaných letech. Tento rok společně s minulým rokem nebyl poslední, kdy počet stíhaných dětí překročil devítitisícovou hranici. **O rok později** se celkový počet snížil o další 4% na 8824, přičemž za násilné činy a jinak trestné činy bylo stíháno 1009 dětí. Od roku 1989 se celkový počet stíhaných dětí zvýšil cca 1,5 x. Rok **1999** je dalším rokem kdy došlo oproti roku 1997 ke snížení počtu stíhaných dětí do 15 let, ale v porovnání s loňským rokem byl celkový součet vyšší o osm na celkem 8832 případů.

Od roku 2000 do roku 2010 můžeme vidět v níže uvedeném grafu č. 5 rozdíl v počtu spáchaných trestných činů a v počtu stíhaných osob. V roce **2000** došlo k mírnému navýšení o necelé 1% na 8889. V tomto roce bylo stíháno cca 1x více dětí, než-li tomu bylo v roce 1990. V tabulce č. 7 je podrobnější rozbor jednotlivých činů, které byly zaznamenány v letech 2000 – 2010 při celkovém počtu stíhaných dětí. V roce 2000 bylo stíháno nejvíce dětí za majetkové činy, kterých bylo v tomto roce nejvíce. Majetkové či-

Graf č. 5 Kriminalita dětí do 15 let a demografický vývoj

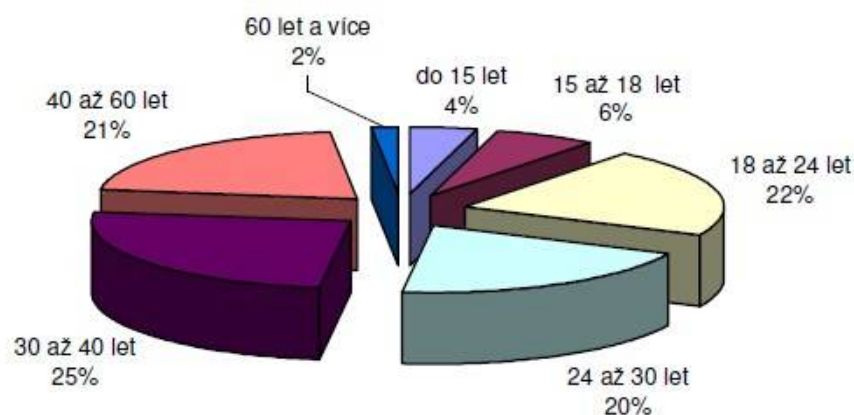
ny tvoří více jak 2/3 z celkového počtu stíhaných osob, přičemž nejvíce jich bylo stíháno za krádeže vloupáním do ostatních objektů (§ 178, 205), 1334 případů. Rok **2001** zaznamenal nárůst o dalších 133 případů na celkových 9032. Počet stíhaných dětí v tomto roce kulminoval a zároveň byl poslední, ve kterém byla hranice vyšší jak 9000. S celkovým počtem se zvýšilo i trestní stíhání nejen za násilné činy (1218), ale i za mravnostní činy (134), ostatní kriminální činy a zbývající kriminalitu (248), kterých bylo v porovnání s ostatními roky nejvíce. Násilné činy tvořily necelých 14% z celkového počtu stíhaných dětí za tento rok. Třetím nejvyšším počtem v tomto roce byly ostatní kriminální činy s celkovým počtem 868. [15, 16]

Od roku **2002** dochází k pravidelnému poklesu zaznamenaných případů stíhaných dětí. Statistiky Nejvyššího státního zastupitelství ČR zaznamenaly v tomto roce oproti roku 2001 extrémní pokles celkového počtu stíhaných osob za trestnou činnost, a to o cca 76%. Pokles případů trestně stíhaných dětí v tomto roce je srovnatelný s rokem 1991. Klesající trend pokračuje i v roce **2003**, kdy se počet stíhaných dětí do 15 let snížil pouze o 37 případů. Rok 2003 také zaznamenal v uplynulých sledovaných období nejvyšší počet stíhaných dětí v oblasti hospodářských činů. Počet případů činil 135, z nichž bylo nejvíce stíháno za neoprávněné držení platebního prostředku (§ 234) 58 případů. Na druhém místě s počtem 51 ostatní hospodářské trestné činy (§§ 181, 183, 218) a na třetím místě 13 případů porušování autorských práv k databázi, padělání a napodobení díla výtvarného umění (§§ 270, 271). Oproti loňskému roku se rok **2004** zapsal do statistik Policie ČR s výrazným snížením celkové kriminality stíhaných dětí o cca 38% na 3734. Majetkové činy jako v předcházejících letech tvoří neustále více jak 2/3 z celkové kriminality stíhaných dětí. Pro zajímavost se můžeme podívat v následujícím grafu č. 6, jaký byl v roce 2004 rozdíl v počtu stíhaných a vyšetřovaných osob, rozdělených do 7 jednotlivých věkových kategorií. Děti do 15 let z tohoto počtu kategorií obsadily hned za kategorií 60 let a více 2. místo s nejnižším procentuálním počtem. Naopak s největším procentem byla zaznamenána kategorie osob ve věku 30 až 40 let.

[16]

Graf č. 6 Věkové rozdělení stíhaných a vyšetřovaných osob v roce 2004

Věkové rozdělení stíhaných a vyšetřovaných osob v roce 2004

V roce **2005** došlo k dalšímu celkovému snížení počtu stíhaných dětí na číslo 3341, čímž byla tato hranice za sledovaná období od roku 1989 poprvé nejnižší. Podle podrobnějších statistických údajů, které jsou doloženy v tabulce č. 7, bylo od roku 2000 zaznamenáno za rok 2005 nejvíce případů stíhaných dětí z oblasti vraždy. Celkem jich bylo **6**, z nichž 5 za vraždy–loupežné (§ 140) a 1 za vraždy–motivované osobními vztahy (§ 140). V **následujícím roce** podle snižujícího se trendu z předcházejících sledovaných období došlo k dalšímu očekávanému poklesu stíhaných případů, jejichž celkový součet činil 3027. Oproti loňskému roku se počet stíhaných případů snížil o 10%. V porovnání s rokem 1996 se počet stíhaných osob snížil o více jak 2x, což dokazuje skutečnost, že kriminalita dětí do 15 let výrazně klesla. Rok **2007** zaznamenal poprvé snížení případů stíhaných dětí pod hranici 3000. Tento rok zaznamenal v porovnání s předchozím rokem minimální pokles kriminality v oblasti násilných činů. Celkový počet stíhaných dětí klesl z minulého roku o 392, ale za násilné činy bylo stíháno jen o 18 případů méně. Násilné činy se ve sledovaných obdobích řadí na druhé místo s největším počtem stíhaných případů, kterých rok od roku ubývá, ale nabírá na jejich agresivitě.

V roce **2008** bylo statistikami zjištěno, že proti roku 2007 došlo k mírnému navýšení

v celkovém součtu stíhání o více jak 3% na číslo 2723. Navýšení nebylo tak vysoké, čímž nedošlo k překročení hranice v roce 2006. Důležité a překvapující zjištění představují majetkové činy, které poprvé v tomto roce netvořily více jak polovinu z celkového počtu stíhaných osob. Naproti tomu se zvýšil počet případů u násilných činů, u ostatních kriminálních činů a u zbývající kriminality. Z 590 případů za ostatní kriminální činy bylo stíháno 366 dětí jen za sprejství (§§ 228/2). Z této oblasti je to nejrozšířenější typ páchané kriminality u dětí. Celkový počet stíhaných dětí v roce 2009 byl 2094 což je o 629 případů méně než v předešlém roce. Nebylo zde stíháno žádné dítě za vraždu. V porovnání s rokem 2007 a 2008 se nepatrně zvýšil počet stíhání za hospodářské činy, kterých bylo 48, z nichž bylo nejvíce za neoprávněné držení platebního prostředku (§ 234). Počet stíhaných dětí ve srovnání s rokem 1996 kdy byl počet nejvyšší, snížil o více jak 3,5x. Ve statistikách policejního prezidia je do **31. 8. 2010** zaznamenáno 1044 případů stíhaných osob do 15 let. Toto číslo se ještě s určitou pravděpodobností navýší, ale nikoli na tolik, že by překročilo hranici z minulého roku. Majetkové činy tvoří opět méně jak 1½ z celkové kriminality. Za majetkovými činy jsou na druhém místě s nejvyšším počtem násilné činy, které jak už jsem se zmínila, narůstají ve stupňující se agresivitu. Z této oblasti je stíháno nejvíce za loupež (§ 173), 113 případů, za úmyslné ublížení na zdraví (§§ 145, 146), 55 případů a za vydírání (§ 175), 53 případů.

S konstatováním mohu říci, že tento rok se do statistik za sledovaná období 1989 – 2010 zapíše jako neúspěšnější s nejnižším celkovým počtem jak u celkové kriminality, tak i v jednotlivých oblastech kriminálních činů. [16]

2.2.3. Rozhovor s odborníkem

Vzhledem k problematice kriminality dětí do 15 let na území ČR jsem oslovila paní pplk. Mgr. Markétu Kalouskovou působící na Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování, Odbor obecné kriminality a položila ji několik otázek. Touto problematikou se zabývá 12 let.

1. Mohla byste mi přiblížit, co spadá do vašeho oboru?

odpověď: Všechny trestné činy, které jsou páchany na dětech od 0 –18 let a všechny či-

ny, kterých se děti dopouštějí. Existují v podstatě 2 typy činů: do 15 let se nám dopouští činů trestných a od 15 – 18 let činů tzv. proměnných.

2. Jaké kraje na území ČR spadají do vašeho odboru?

odpověď: Spadají do něho všechny kraje.

3. Dovedla byste mi říci, ve kterém kraji se děti dopouštějí nejvíce trestné činnosti?

odpověď: Ať se jedná o činnost jinak trestnou anebo činy spadající do rámce přestupků a jejich řízení, tak do nich spadají nejvíce z okrajových částí měst, především v Karlovarském – Cheb, Ústí nad Labem, Moravskoslezském, Jihomoravském a Jihočeském kraji. A také samozřejmě Praha, protože tam spadají velká množství drobných krádeží.

4. S jakými nejčastějšími delikty se u dětí setkáváte?

odpověď: Nejčastější jsou majetkové činy – zejména krádeže vloupáním a krádeže prosté. V poslední době se začínají množit loupežná přepadení a brutalita, protože ty děti nedovedou odhadnout, jestli už to násilí stačí nebo ještě ne.

5. Myslíte si, že brutalita u dětí v dnešní době roste „jsou více agresivnější“ než tomu bylo dříve?

odpověď: Určitě (zcela jistě) ano.

6. Jaké jsou nejčastější postihy za delikty spáchané dětmi?

odpověď: Jedná se zejména o výchovná opatření, která ukládá soud pro mládež. Je tam možnost kdy můžeme hovořit o trestním opatření, ale jen výjimečně a to jen v případě, že se dítě dopustí činu jinak trestného, na který lze uvalit v běžné trestní sazbě i mimořádný trest odnětí svobody. V takovém případě je dítě umístěno do detenčního zařízení, které je v ČR jen v Brně a Opavě. Detenční zařízení je určeno pro osoby, které představují pro společnost vysokou míru nebezpečnosti a jejich duševní stav trvale nebo dočasně způsobuje, že se závažné trestné činnosti mohou dopouštět opakovaně.

7. Jaká mají tato výchovná opatření vliv na nápravu těchto nezletilých delikventů?

odpověď: Po pravdě je tato šance nulová! Uvedu příklad: představte si, že zavřou 12leté nebo 13leté dítě do výchovného ústavu, se kterým lomcuje puberta. Samozřejmě je na něj kladena spousta věcí, které nesmí dělat, nesmí utíkat a dodržovat určitý stanovený řád jako na táboře. Tyto děti z těchto výchovných ústavů běžně utíkají, protože se jim tato opatření nelíbí. Nebo jsou tam umístěny s dalšími dětmi, které udělali zase něco jiného, mají jiné zkušenosti a protože žijí v určitých komunitách, tak si ty zkušenosti předávají mezi sebou. Proto je to velmi problematické a náprava na jejich zlepšení nulová.

8. Jaké postoje k tomu zaujímají rodiče?

odpověď: Názory jsou různé. Většinou se setkáváme s dětmi, které pocházejí ze sociálně slabších rodin (vrstev). V prvním případě to rodiče vezmou jako fakt, že se nedá nic dělat, že se to dítě v tom ústavu aspoň napraví nebo v druhém případě si ty rodiče mnohdy oddechnou, že to dítě nemají doma a že se o něj nemusejí chvíli starat. V posledním případě se jedná o rodiče, kteří jsou činem takovýchto dětí zdrceni, ale těch je opravdu minimum (případ z Kmetiněvsi: matka, jejíž syn znásilnil, a zabil spolužačku, z toho byla natolik psychicky na dně, že to nakonec nepřežila, „zemřela“).

9. Čím si myslíte, že to je, že se děti dopouštějí trestné činnosti a prochází ústavní výchovou?

odpověď: Podle mého názoru se děti dopouštějí trestné činnosti a následně prochází ústavní výchovou, protože k tomu mají vytvořeny podmínky v té rodině nebo v tom prostředí, ve kterém žijí. Buď to jsou děti, které jsou se vším všudy zaopatřeny (mají první, poslední), ale rodiče na ně nemají čas. Rodiče si myslí, že když mají vše, tak jim to nahradí tu citovou vazbu, která těm dětem chybí. Děti jsou citově opuštěné, nevyzrálé, protože jim nejsou předány základní hodnoty pro život ve společnosti, vůbec netuší. Nebo se naopak bouří proti tomu, že mají všechno, na co jen pomyslí. Pak jsou děti z vrstev sociálně slabých, kde se naopak na tu výchovu kašle, protože to ty rodiče nezájímá „taky jsme nějak vyrostli, tak to taky nějak přežiješ“. A v poslední řadě se jedná o děti, na kterých bylo spácháno násilí nebo v té rodině bylo násilí, „třeba domácí násilí,

kdy ty děti byly velmi tvrdě trestány nebo i zneužívány různými způsoby. Tak většinou takovýchle děti páchají protiprávní činy, dostávají se do problémů se zákonem a končí ve výchovných ústavech.

10. Čím to je, že se děti následně dopouštějí další trestné činnosti, potom co projdou ústavní výchovou?

odpověď: Do ústavů se dostávají v podstatě dost pozdě, až když už něco spáchají. Jenomže ta práce s nimi by měla začít mnohem dříve, ještě v době kdy jsou schopny přetvořit svůj postoj vůči společnosti, rodině, svým blízkým a naučit se něco co do té doby nepoznali. Ve věku 13, 14 let je to už, ale dost pozdě, protože už mají vypěstované své návyky, které jim jen tak nikdo nevymaže. Pokud jsou v rodině zachyceny nějaké problémy a jsou zachyceny „orgánem sociální právní ochrany dětí,, nebo učitelkou ve škole, která by měla spolupracovat s OSPOD (orgán sociálně právní ochrany dětí), tak by měla nastat tzv. sanace rodiny ze strany toho OSPOD. Jenomže těch sociálních pracovníků by muselo být o hodně více a nesměl by mít jeden na starosti 300 rodin, to se nedá v žádném případě zvládnout, ale tím je neomlouvám. Bohužel to souvisí s jejich následnou trestnou činností i s celým stavem společnosti. Ono se sice dříve nadávalo na Pionýra, ale každé odpoledne rodiče věděli, kde ty děti mají. Dnes je tomu úplně jinak, a ty sociálně slabé rodiny nemají na to, aby každému dítěti platili nějaký kroužek (a nemají dítě jen jedno!), ve kterém by bylo každé odpoledne zaměstnané. A i když už nějaký ten kroužek mají, tak se stejně vrací zpátky do toho prostředí té rodiny, kde jsou ty problémy.

11. Můžete mi říci, jestli děti páchají více trestných činů pod vlivem nějakých omamných látek nebo alkoholu?

odpověď: Z mých poznatků bych vůbec neřekla, že by děti z těchto příčin páchaly více trestné činnosti.

12. Zůstávají děti, které se nenapraví u stejných kriminálních deliktů nebo páchají i jinou trestnou činností?

odpověď: U většiny takových to případů se to stupňuje. Vývoj trestné činnosti problé-

mových dětí se dá odsledovat. Některé děti opravdu začínají v jejich věku tzv. „lumpárničkami“, někam vlezou (do sklepa), kde udělají co chtějí, nebo přelezou plot a tam si posbírají co chtějí. Pak to přerůstá v to, že občas něco vezmou doma, třeba cigarety, peníze z peněženky nebo i cennosti atd. Potom začnou vyhledávat nějakou partu, kde už to jede ve větším měřítku a pak bohužel u těch krádeží to není daleko k loupežnému přepadení.

13. Jaký je podíl dívek na trestné činnosti?

odpověď: Zhruba stejný, dokonce bych i řekla, že dívky dokážou být brutálnější než chlapci.

14. jaká věková kategorie dětí páchá nejvíce trestné činnosti?

odpověď: Převládající ročníky jsou určitě od 13 do 15 let.

15. Myslíte si, že kriminalita dětí u nás spíše klesá nebo stoupá?

odpověď: Řekla bych, že nám kriminalita dětí zatím klesá. Je, ale otázka co to udělá po novém roce nebo-li příští rok, kdy se sociální situace rodin, alespoň jak to tak vypadá změní. Ty rodiny, které byly teď v těch středních vrstvách, budou ještě chudší. Obávám se toho, že ty děti, které byly chudé, budou ještě chudší a je otázka jestli to ty děti „v uvozovkách“, nedonutí k tomu, že když na to nemáme, tak já si to vezmu nebo pořídím jiným způsobem anebo jestli to naopak ty rodiny zklidní a vrátí se zase zpátky ke knížkám a domácím hrám. Dobře, když nemáme na divadlo, na kino, tak si budeme hrát tady sami večer. Na to nedokážu přesně odpovědět, to je otázka spíše pro sociologa.

16. Co je závadové chování dítěte.

odpověď: Je to chování, jež se vymyká normálu. Má problémy se chovat podle společenských norem, které ta společnost uznává, má vstříbané. Jedná se např. o záškoláctví, ale musí se zjišťovat důvody tohoto chování. Jestli je to účelové nebo jestli se to dítě vyhýbá škole, protože má z něčeho strach (př. šikana, kde je to dítě obětí), dále nedůsledností výchovy rodičů nebo z důvodu, že to dítě má zcela jiné zájmy (party), což

většinou přerůstá v drobné krádeže. Do závadového chování můžeme dále zařadit: útky z domova, toulání, poruchy chování, nerespektování autority dítětem, atd.

17. Jaká jsou opatření vůči narůstajícím případům šikany?

odpověď: V současné době jsou už pedagogové rozhodně více informováni, než byli dříve z těch publikací. Ministerstvo školství má instrukci pro učitele, kde je uvedeno jak postupovat nejen u šikany, ale i drog ve školách. V jakém okamžiku volat policii a zabránit tomu hned na počátku. Jedna věc je rozpoznat, že se v té třídě něco takového děje a druhá věc je ochota té školy to řešit. Je také zapotřebí vzájemné komunikace školy s rodiči. V prvním případě to musí řešit ta škola, protože má svá určitá vnitřní pravidla, kterými si nastaví co se smí a co nesmí a pokud ten žák překročí tyto pravidla, potom musí následovat určitá sankce vůči tomuto žákovi. Určitě ho nenapraví nějaká dvojka z chování.

18. Jaký máte názor na snížení hranice trestní odpovědnosti?

odpověď: Jsem proti tomu, aby se snížila hranice trestní odpovědnosti. Dobře, budeme je moct potrestat jinak, uložit nějaký trest, ale kriminalitu budou páchat stejně jak ve 14, tak i ve 13 letech. Zastávám názor, kdyby to nechali do 18 let, tak se vůbec nic nestane, tak jak tomu je v některých zemích EU (Belgie, Lucembursko), protože když je dítě jednou do 18 let, proč s tou hranicí pohybovat a zvlášť upravovat v některých §.

2.3. Prevence kriminality

Prevence kriminality představuje činnost spočívající v předcházení delikventnímu jednání u veškeré populace dětí, ještě před jejím započítím nebo před jejím pokračováním. Zejména se jedná o děti, které se delikventního chování ještě nedopustily, ale podle určitých známek můžeme říci, že k takovému chování mají trvalejší sklon. Základním pravidlem prevence kriminality u dětí je včasné a dlouhodobé působení. Do prevence kriminality řadíme také aktivity, které směřují k opatřením, aby docházelo nejen k předcházení delikventního chování, ale také ke snižování příčin jejich výskytu.

Prevence kriminality dětí je proces, který vychází z předpokladu, nezanedbat, neodkládat a začít s ním od nejtějšého věku dítěte. Rozhodujícím faktorem pro pozdější vytváření vlastní sebedůvěry a identity je věk dítěte do **3 let**, který se může rozvinout pouze v klidném, bezpečném a láskyplném prostředí. U dětí ve věku od **3** do **6 let** můžeme začít s prevencí proti negativním jevům, mezi které patří (např. alkohol, cigarety, léky). Děti si v tomto věku za největší vzor vybírají, právě chování svých nejbližších osob. Naučit dítě k vnímání odpovědnosti je nejlepší ve věku do **12 let**. Toto období je důležité pro vytváření spolupráce a plnění úkolů, dále rozvoje sociálních vztahů (k rodičům, vrstevníkům, starším lidem). Je velmi důležité klást důraz na kvalitu vzniku sociálních vztahů, neboť jsou předpokladem pro budoucí začlenění do společnosti. Nejsložitějším obdobím v životě člověka je věk do **18 let** (často bývá i déle). Do tohoto období zahrnujeme vzpoury, vzdory, touhy se někde uplatnit, najít vlastní smysl života. Získat první zkušenosti v žití podle svých představ a hodnot, ale zároveň si najít takové prostředky, což není jednoduché získat k tomuto osamostatnění. Poslední skupinou je období do **21 let**, které se vyznačuje celou řadou různých psychologických, sociálních a kriminologických specifíků. Tito dospělí jsou často v takovém sociálním rozpoložení, kdy ještě pořádně nikam nepatří, protože jejich původní prostředí (většinou rodina) jim už nestačí a vlastní si zatím nevytvořili. U některých z nich může dojít mezi tímto očekáváním a nenaplněnou realitou ke spáchání různé kriminality (např. agresivní chování fotbalových fanoušků, pokusy nebo delikvence spojená s drogami nebo vandalství a jiné).

[1, 2, 7]

Kriminální prevenci členíme na **primární, sekundární a terciární**, jejichž rozlišení vychází z okruhu adresátů nebo vývojového stádia problému kriminality.

Primární prevence je zaměřena především na děti od nejnižšího věku až po věk do mladé dospělosti. Preventivně působí na celou společnost, jež se nedostala do kontaktu s trestnou činností. Největší pozornost je zaměřena na volný čas, v němž jsou zahrnuty výchovné, vzdělávací, osvětové a poradenské aktivity. Primární prevence nalézá nejširší uplatnění v oblasti **sociální** prevence. Sociální prevence spočívá především v nejlepším výběru životních podmínek, převážně sociálních, ale také i materiálních, jež vedou k pozitivnímu vývoji fungování společnosti jako mnohvrstevného celku. Jedná se o akti-

vity, které vedou k dosažení vysoké úrovně života celé společnosti a zároveň k odstranění kriminogenních faktorů. Další oblastí je primární prevence **situační**, která je společným jmenovatelem pro všechny opatření, jejímž úkolem je sledovat zlepšení bezpečnostní situace na celém území našeho státu. Jedná se o informační, organizační, ekonomická a technická opatření. Tyto aktivity se zaměřují především na faktory a fyzické prostředí, jež ovlivňují možnosti k páčání kriminálních deliktů. Děje se tak za pomoci střežení okolí (sousedské hlídky), všeobecného odstrašení (policejní hlídky) a fyzického uspořádání okolí (osvětlení, uzamykání, označování majetku). Poslední je primární prevence **viktinnosti**, která cílevědomě a systematicky informuje naši veřejnost. Jedná se především o to, aby občané byli informováni o způsobu zajištění osobní bezpečnosti a zabezpečení majetku. Jedná se o to, aby se u občanů zvýšil pocit odpovědnosti a ochota podílet se na prevenci kriminality.

Sekundární prevence se zabývá rizikovými dětmi, u nichž hrozí vysoká pravděpodobnost, že spáchají trestnou činnost nebo jsou ohroženy sociálně patologickými jevy (zejména alkoholovou a drogovou závislostí, gamblerstvím, záškoláctvím, vandalismem). Škola má nezastupitelné místo při zjišťování problémových situací u těchto rizikových jedinců nebo skupin. Na rozvoj preventivních opatření sekundární prevence má mimo jiné vysoký vliv i schopnost společnosti rozpoznat a předpovídat vyskytující se problémy. Preventivní opatření ve velké míře zasahují často do oblasti volného času. Sekundární **sociální** prevence nachází uplatnění v cílově zaměřené činnosti z oblasti informační a poradenské a dále v sociálních aktivitách vykonávaných prostřednictvím linek důvěry, výchovných poradců ve školách, protidrogových koordinátorů. Sekundární **situační** prevence je zaměřena spíše na zlepšení bezpečnostní situace ve sférách kde hrozí zvýšené ohrožení kriminalitou (jedná se především o centra velkých měst, sídliště apod.). Na informování, popř. výcviku těchto rizikových jedinců nebo skupin, které jsou vystaveny zvýšenému riziku, že se stanou oběťmi trestného činu pak záleží na sekundární prevenci **viktinnosti**.

Terciární prevence je preventivní aktivita, která se zaměřuje na pachatele trestných činů, jejímž cílem je ovlivnit chování natolik, aby nedocházelo k opakovanému páčání kriminálních deliktů (prevenci recidivy). Je především orientována na mladé jedince a

skupiny, kteří se již stali pachateli nějakého trestného činu, a na jedince, kteří se již v minulosti stali oběťmi různých trestných činů. Předpokladem je zajistit co nejrychlejší strategii odborné pomoci. K danému problému se vztahuje především odstrašující tzv. speciální prevence, která přímo souvisí s uplatňováním trestní represe, jež je jedním z atributů správného fungování trestního justičního systému. Uskutečňuje se tedy pohrůzkou tresty, jejím ukládáním a výkonem trestů a ochrannými opatřeními, jež vedou k pomoci, aby tito pachatelé v budoucnu vedli svůj život ze sociálního hlediska zodpovědně a bez páchaní dalších trestných činů. Terciární prevenci také dělíme na sociální, situační a prevenci viktimnosti. U **sociální** prevence jsou její formy z části podobné, jako tomu je u sekundární sociální prevence. Uplatňují se zde informační, organizační, poradenská a sociální opatření, která mají umožnit aktivně motivovaným jedincům začlenit se do života společnosti. **Situační** terciární prevence představuje taková opatření, která se týkají konkrétních oblastí a skupin, jež jsou silně zasaženy vysokou kriminalitou páchanou v určitém druhu (např. loupež, krádež vloupáním). Prevence **viktimnosti** se ubírá k takovému směru, aby došlo k co nejširší rehabilitaci osob, jež se staly oběťmi spáchané trestné činnosti. Především jde o informování a výcvik napravovaných osob s cílem zabránit, aby docházelo k opakované viktimizaci.

Z tohoto členění vyplývá, že v souvislosti od primární k terciární prevenci se mění nejen objekt působení, ale také i formy a metody práce, které výrazně přispívají ke snižování kriminality dětí. [1, 7]

V rámci prevence kriminality je nutné za klíčové oblasti rozvíjení preventivních aktivit považovat především okruh rodiny, školy, práce a zaměstnání a volného času. Předpokládá se, že správné plnění funkce těchto oblastí povede k výraznému poklesu kriminality dětí. **Rodina** má z hlediska prevence kriminality klíčový význam, protože představuje nejdůležitější prostředí, ve kterém probíhají procesy chování, jednání a zároveň utváří jeho první společenské potřeby týkající se oblasti rozumové a citové. Rodinné prostředí plní pro dítě jakési první, tedy zkušební poznání všech základních sociálních postojů, konfliktů a svazků. Rozhodujícím činitelem prevence kriminality je tedy schopnost rodiny účinně fungovat, neboť jakékoliv selhání základních procesů z rodinného prostředí vede k možnému rozvoji delikventního chování jedince. Brzké a nešetřné

vměšování do rodin, může být chápáno jako zásah do soukromí a možné označení za problémovou rodinu. Proto zde nacházejí uplatnění především taková preventivní opatření, která spadají do oblasti primární sociální prevence, jejichž cílem je nalézt, realizovat a zajistit takové způsoby, aby rodina správně plnila všechny funkce, zejména tu výchovnou. Uplatnění zde nalézá i sekundární a terciární sociální prevence, jejichž cílem jsou rizikové skupiny z nestabilních, neúplných, rozvrácených rodin a rodiny, jejichž kulturní a vzdělanostní úroveň je podprůměrná. Daná preventivní opatření jsou založena především na dobrovolnosti spočívající v poskytování různých druhů poradenských služeb. Pouze ve výjimečných případech se můžeme setkat v souvislosti s náhradní výchovou dětí nebo s různými formami dohledu s určitým prvkem donucení.

V některých případech může mít poskytování sociálních podpor nebo jednorázových finančních a materiálních dávek kriminálně preventivní význam.

Škola je druhým hlavním sociálním systémem, který je z hlediska prevence kriminality odpovědný za výchovu mládeže, protože v ní děti tráví podstatnou část vlastního vytvářejícího života. Preventivní programy kontrolují, jestli škola děti učí schopnosti prosociálního chování, jež nahrazují zčásti nedostatky ve výchově rodiny. Hlavním úkolem školy je vychovat děti k odpovědnosti za sebe sama a k pocitu sounáležitosti se společností. Avšak důležitější roli může škola také hrát v raném rozeznávání a odhadování problémových dětí, a dále při zjišťování a zasahování do vyskytujících se problémových situací (např. snížení nebo zamezení případů šikany, záškoláctví). [7]

K prevenci kriminality patří bezesporu i **volný čas**, jehož nevhodné využití může představovat závažný kriminogenní faktor. Aktivita, které jsou orientované na užitečné trávení volného času, mohou mít jednoznačně klíčový význam pro prevenci kriminality. Dětem a mladistvým by měla být nabídnuta v co největší míře možnost se zapojit do různých aktivit, za jejichž rozhodnutí by měli převzít svou odpovědnost. Problémem však je, že se riziková část jedinců často vyznačuje podprůměrným vzděláním, kulturní úrovní a navíc se brání veškerým zveřejněným organizovaným formám k využití volného času. Proto je zde dominujícím prvkem ve volném čase pocit nudy nebo ne příliš velká zaměstnanost. Tyto podněty vedou k nějakému okamžitému nápadu, který nevyžaduje příliš větší snažení a je často příčinou kriminálního chování. Tito jedinci bývají velmi

neukáznění, těžko se podřizují a k uskutečňování určitých aktivit jim chybí potřebné základní dovednosti.

V posledním desetiletí bylo ve světě vytvořeno pro oblasti rodiny, školy, volného času velké množství preventivních programů, jež vycházejí z dlouhodobějšího působení. Realizace preventivních programů je však finančně značně nákladná, ale za to s určitými pozitivními výsledky. Hlavním cílem těchto preventivních programů je nabídnout rizikovým jedincům určitou strategii pozitivního trávení volného času a poskytnout jim takovou činnost, ze které by měli radost a zároveň se snažit vytvářet nenápadné a nenásilné zlepšení jejich hodnotové orientace.

K účinnému předcházení delikventního chování v rámci prevence kriminality nestačí jen kontrola a dohled ze strany policie, sociálních pracovníků, pedagogů a instalace kamerových systémů na veřejných prostorech, ale především také spolupráce od osob vykonávajících pracovní činnost, jejichž náplň spočívá v první řadě v plnění jiných úkolů (např. prodavači, řidiči prostředků hromadné dopravy) a všech řadových občanů. [7]

3. Shrnutí

Z rozboru analýzy statistických dat za sledované období 1989 – 2010 bylo zjištěno, že kriminalita dětí do 15 let neustále rostla, až do roku 1999, kdy se její nárůst zastavil a dosáhl tak nejvyšší zaznamenané hodnoty, která činila 12 108 spáchaných trestných činů. Je nutné si také uvědomit, že v roce 2001 došlo ke změně trestního zákoníku, což mělo značný vliv na pokles páchané kriminality. Nejvíce páchaných trestných činů u dětí bylo právě z oblasti majetkové kriminality, především krádeží. Do roku 2001 byla krádež v hodnotě nad 2000 Kč považována za trestný čin. Po novelizaci trestního zákoníku je za trestný čin považována krádež v hodnotě nad 5000 Kč, čímž značná část páchaných deliktů spadla do okruhu přestupků a tím i snížení celkové kriminality.

Podle mého názoru má na delikventním chování dětí obrovský podíl hlavně rodina a party, do kterých se děti často začleňují. Rodiče v dnešní době vychovávají děti mnohem benevolentněji, než tomu bylo u předešlých generací. Problémem je i spolupráce rodiče se školou. V současné době mají učitelé velmi malé pravomoce ve výchově žáka a jsou odkázáni na součinnost rodičů. Kolikrát je už jenom problémem to, že učitel nechá žáka po škole a nedostane se mu podpory ze strany rodičů. Myslím si, že na kriminalitu dětí má vysoký podíl i laskavý přístup ze strany učitelů, kteří nechtějí vidět začínající problém u dětí, protože se tím nechtějí zabývat a řešit jej.

Je potřeba zdůraznit, že kriminalita dětí je neustálým problémem celé naší společnosti, a proto bych chtěla doporučit nejen rodičům, ale i všem řadovým občanům, aby se zapojili a podíleli na spolupráci k dosažení co nejvyššího snížení páchaní trestných činů. Navrhla bych omezit časté sledování televize, hraní počítačových her a spíše rozvíjet společenské aktivity spočívající v činnostech, kterých by se děti rády účastnily. Jednalo by se o takové aktivity, ve kterých by děti předvedly nejen svoji zručnost, ale také fyzické, vědomostní, výtvarné a jiné dovednosti, za které by byly na závěr patřičně oceněny. Tyto aktivity by dětem vyplnily zbytečný volný čas, ve kterém by se mohly nudit a vymýšlet činnost, která je pro naši společnost nepřipustná.

4. Závěr

Z analytické části mé bakalářské práce vyplývá, že počet trestných činů páchaných dětmi, evidovaných policií ČR, každý rok klesá. K poklesu dochází i u dětských známých delikventů. Závažnějším problémem posledních let, který neustále přetrvává, je skutečnost, že nedochází k poklesu násilných trestných činů u dětí a mládeže (zejména loupeží), ale naopak k jejich každoročnímu nárůstu. Kriminalitu dětí můžeme ovlivňovat jak co do rozsahu, tak i co do závažnosti. To, že dřívější mládež tvořila zdravé jádro naší společnosti je dávno minulostí. Musíme se smířit s tím, že kriminalita ještě dlouho zůstane součástí našeho dennodenního života a že delikvence dětí a mládeže nebude žádnou výjimkou.

Vzhledem ke snižujícímu trendu z předcházejících let se nedá předem odhadnout, jaká bude kriminalita u dětí do 15 let v tomto roce a v letech následujících, protože se situace od letošního roku výrazně změní, zejména pak u těch sociálně slabších rodin, které na tom budou ještě hůře, než na tom byly před tím.

Jestliže hledáme snadné odpovědi na otázky, které se týkají rozsahu, struktury a vývoje kriminality, vždy záleží velmi na tom, v jakém kontextu jsou vykládány a kdo v daný okamžik se ujme slova. V dnešní době se může zdát, že není velký problém najít potřebné informace, protože zprávy o kriminalitě jsou doslova všude. Každý zdroj, ze kterého čerpáme, má však své zvláštnosti. Jestliže o nich nevíme a nehodláme je brát v určitý potaz, potom představy, jež si o kriminalitě sami vytvoříme, mohou být od skutečnosti ještě vzdálenější, než bychom si byli schopni připustit. Z mediálního zpravodajství nečerpá jen své poznatky o kriminalitě většina veřejnosti, ale kupodivu i oficiální kriminální statistiky. Výsledný obraz o kriminalitě je značně zkreslen, protože zde nejsou vlivem nejrůznějších faktorů zachyceny veškeré trestné činy, ale pouze jejich část.

Snadná a přitom účinná cesta k omezování kriminality neexistuje, proto je nejlepším účinkem zaměření se na oblast prevence kriminality.

Proto je důležité zkvalitňovat a neustále prohlubovat preventivní opatření v sektoru

trestné činnosti páchané dětmi a mládeží, zlepšovat preventivní činnost v tzv. závadovém chování, kde se riziková skupina vyskytuje a to i přesto, že dochází ke snižování kriminality dětí. Potom nacházet nové způsoby součinnosti mezi orgány činnými v trestním řízení a všemi státními a nestátními institucemi, jež se zabývají či účastní na výchově problémových dětí, hledat také nové způsoby u charitativních nebo dobrovolných organizací, které mají vliv ve sféře využití volného času dětí a mládeže. Z výzkumu kriminologického ústavu vyplývá, že nezastupitelnou odpovědnost a obrovský podíl na výchově dětí mají především rodiče, které je důležité do těchto opatření též zahrnout. Preventivní opatření by měla nezbytně předcházet všem typům negativních sociálních jevů, jakými jsou např. alkoholismus, nikotinismus, kontakt s drogami či jinými návykovými látkami, gamblerství, záškoláctví, šikana a jiné.

5. Literatura

[1] JUDr. I. ZOUBKOVÁ, CSc., Doc. MUDr. J. NIKL, CSc., PhDr. V. ČERNÍKOVÁ, CSc., Kriminalita mládeže, Vydala PA ČR, Praha 2001. ISBN 80-7251-070-3

[2] MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A., Mládež a delikvence, Možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže, Portál, s. r. o., Praha 1998, 2003. ISBN 80-7178-771-X

[3] pravo.wz.cz/vyb/data/forezni_psychologie.doc

[4]

http://www.google.cz/url?sa=t&source=web&cd=5&ved=0CCIQFjAE&url=http%3A%2F%2Fwww.cevro.cz%2Fdnw%2F217408%2F219609_D_cs_14denik_2010_8.pdf&rct=j&q=v%ECkov%E1%20hranice%20trestn%ED%20odpov%ECdnosti%20v%20EU&ei=DXNATL-1B47eOMzu8YAN&usg=AFQjCNHlrzdb2bFVnMiiMpsirL6CjauHsw

[PDF] SNÍŽENÍ HRANICE TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI - www.cevro.cz, Číslo 8/2010, datum vydání: 20. 4. 2010

[5] JUDr. J. CHMELÍK, Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži, Policie ČR, Úřad vyšetřování pro ČR a Ministerstvo vnitra ČR – odbor personální práce a vzdělávání, Praha 1998

[6] http://www.barevnysvetdeti.cz/cz/?name=odborna_sekce&odborna_sekce=studijni_materialy&studijni_materialy=22

[7] Doc. JUDr. J. Zapletal, CSc. a kolektiv, Prevence kriminality, Policejní akademie ČR – katedra kriminologie, Praha 2000. ISBN 80-7251-047-9

[8] http://www.zbynekmlcoch.cz/info/deti/chovani_dospivajicich_a_ovlivnujici_faktory.html

[9] HADJ-MOUSSOVÁ, Z., Sociální psychologie, vydala Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2003. ISBN 80-7290-118-4

[10] <http://www.iustin.cz/art.asp?art=111>

- [11] HELUS, Z., Osobnost a její vývoj, vydala Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2003. ISBN 80-7290-125-7
- [12] <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?k=378&o=23&j=33&d=161323>
- [13] Úplné znění zákona č. 140/1961 Sb., TRESTNÍ ZÁKON, vydavatel: nakladatelství ARMEX PUBLISHING s.r.o., prvé vydání 2004 Praha. ISBN 80-86795-02-0
- [14] PhDr. K. VEČERKA, CSc., Mgr. J. HOLAS, PhDr. M. ŠTĚCHOVÁ, JUDr. S. DIBLÍKOVÁ, PhDr. Ing. J. NEUMANN, CSc., Mladiství pachatelé na prahu tisíciletí, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha 2004. ISBN 80-7338-033-1
- [15] PhDr. K. VEČERKA, CSc., Mgr. J. HOLAS, PhDr. M. ŠTĚCHOVÁ, JUDr. S. DIBLÍKOVÁ, Sociálně patologické jevy u dětí, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha 2000. ISBN 80-86008-74-6
- [16] http://www.viod.cz/editor/assets/download/prezentace_maresova_1.pdf
- [17] Policejní prezidium ČR, centrála informatiky a analytických procesů, Praha 2010
- [18] <http://www.novinky.cz/krimi/205767-kriminalita-deti-klesa-ale-jejich-brutalita-roste.html>
- [19] http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_rad/cast2h10.aspx
- [20] <http://www.trestni-rizeni.com/NovyTZ/novytz.html>

6. Přílohy

Tabulka č. 1 Hranice trestní odpovědnosti v zemích EU

Stát	Věk
Skotsko	8
Anglie a Wales	10
Kypr	10
Malta	10
Irsko	12
Nizozemsko	12
Severní Irsko	12
Francie	13
Polsko	13
Řecko	13
Bulharsko	14
Estonsko	14
Itálie	14
Litva	14
Lotyšsko	14
Maďarsko	14
Německo	14
Rakousko	14
Rumunsko	14
Slovensko	14
Slovinsko	14
Česká republika	15
Dánsko	15
Finsko	15
Norsko	15
Švédsko	15
Portugalsko	16
Španělsko	16 (v Katalánsku 14)
Belgie	18
Lucembursko	18

Zdroj: www.cevro.cz, Číslo 8/2010, datum vydání: 20. 4. 2010

[4]

Tabulka č. 3 Trestné činy spáchané dětmi za roky 1993-2002

Činy	1993	1994	1995	1996	1997
Vraždy	1	3	1	1	3
Násilné činy	557	754	939	1334	1339
Mravnostní činy	70	122	232	138	149
Majetkové činy	7256	6743	8460	9207	9320
Ostatní kriminalita	0	267	466	1103	932
Zbývající kriminalita	138	158	192	223	323
Hospodářská kriminalita	17	9	33	54	22
<u>Trestné činy Celkem</u>	<u>8039</u>	<u>8056</u>	<u>10 323</u>	<u>12 060</u>	<u>12 088</u>
Činy	1998	1999	2000	2001	2002
Vraždy	2	4	0	3	0
Násilné činy	1276	1486	1083	1285	982
Mravnostní činy	133	168	171	141	119
Majetkové činy	9312	9049	7762	7214	3419
Ostatní kriminalita	936	1053	823	977	752
Zbývající kriminalita	307	259	212	238	175
Hospodářská kriminalita	35	89	165	70	94
<u>Trestné činy Celkem</u>	<u>12 001</u>	<u>12 108</u>	<u>10 216</u>	<u>9928</u>	<u>5541</u>

Zdroj: PhDr. K. VEČERKA, CSc., Mgr. J. HOLAS, PhDr. M. ŠTĚCHOVÁ, JUDr. S. DIBLÍKOVÁ, PhDr. Ing. J. NEUMANN, CSc., Mladiství pachatelé na prahu tisíciletí, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha 2004. ISBN 80-7338-033-1

Tabulka č. 4 Přehled počtů skutků spáchaných dětmi po letech

Přehled počtů skutků spáchaných dětmi po letech

TSK název	TSK kod	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
CELKOVÁ KRIMINALITA		10216	9926	5541	4692	3319	3086	3090	2710	2783	2333	1001
OBEČNÁ KRIM	101-903	9839	9617	5272	4422	3109	2905	2845	2427	2501	2136	937
HOSPODÁŘSKÉ ČINY	101-690	165	70	94	120	110	100	101	57	65	67	35
VRAŽDY CELKEM	801-890	0	3	0	0	4	1	1	2	3	0	0
NÁSILNÉ ČINY	101-106	0	3	0	0	4	1	1	2	3	0	0
MRAVNOSTNÍ ČINY	101-190	1083	1285	982	873	705	581	544	498	499	455	229
201-290	171	141	119	120	92	104	74	74	86	93	100	68
MAJETKOVÉ ČINY	311-590	7762	7214	3419	2731	1953	1786	1820	1457	1409	1145	450
KRÁDEŽE VLOUPÁNÍM	311-390	2178	1871	1163	1027	808	683	642	526	549	442	189
KRÁDEŽE PROSTĚ	411-490	4624	4310	2005	1468	994	999	1044	800	733	602	194
OSTATNÍ KRIM. ČINY	611-690	823	977	752	698	359	434	407	386	500	436	190
ZBÝVAJÍCÍ KRIMINALITA	721-790	212	238	175	150	100	81	144	226	217	130	29
vraždy - loupežné (§ 140)	101	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
vraždy - sexuální (§ 140)	102	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
vraždy - motivované osobními vztahy (§ 140)	103	0	3	0	0	1	1	0	1	0	0	0
vraždy - ostatní (§ 140)	106	0	0	0	0	2	0	1	1	2	0	0
únos (§ 200)	122	1	0	2	1	0	0	0	0	1	0	0
loupež (§ 173)	131	201	245	251	315	287	215	238	190	260	225	81
loupeže na finančních institucích (§ 173)	132	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
nás.proti úřední osobě a policii(323,4,5,6.)	142	2	2	2	0	1	2	2	0	1	5	1
nás.proti úřední osobě a obec.pol.(323,4,5,6.)	143	1	0	1	1	0	1	0	0	2	1	0
úmyslné ublížení na zdraví (§§ 145, 146)	151	264	283	231	221	174	152	127	135	108	87	58
rvačky (§ 158)	161	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1
nás.a vyhrož. prot skup. ob. a jedn.(§ 352)	171	8	8	7	0	3	1	3	1	1	4	0
brání rukojmí (§ 174)	172	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
nebezpečné vyhrožování (§ 353)	173	63	74	61	31	29	28	20	17	17	10	12
vydírání (§ 175)	181	340	399	258	169	122	101	101	86	71	82	47
omez. a zbav. osobní svobody (§§ 169, 170, 171)	182	59	131	84	40	25	39	12	25	9	9	9
porušování domovní svobody (§ 178)	183	135	121	80	93	58	40	38	41	23	31	19
neopráv. zásah do práva k domu,bytu nebo nebytl.208	184	3	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
tyrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199)	186	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1
útlak (§ 177)	188	5	17	4	2	1	0	1	1	1	0	0

* do 31. 8.

Zdroj: Policejní prezidium ČR, centrála informatiky a analytických procesů,Praha 2010

	190	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
ostatní násilné trestné činy (§§ 144, 172)	190	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
znásilnění (§ 185)	201	15	5	18	8	16	7	5	18	9	13	6
pohlavní zneužívání ostatní (§ 187/1,3,4)	212	122	130	91	106	72	92	60	62	71	75	55
komerč. forma sex. zneuž. ostatní (§ 187/1,3,4)	214	0	0	1	0	2	0	0	0	1	0	0
ostatní pohlavní úchytky (§ 358)	231	22	6	4	2	1	4	1	2	3	1	3
ohrožování mravností (§ 191)	241	5	0	3	0	0	0	7	3	9	9	2
ubliž. pohlav. nemocí z nedbal. (§§ 143, 147,148)	253	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
kuplířství (§ 189)	271	6	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
soulož mezi příbuznými (§ 188)	280	1	0	0	4	0	1	0	1	0	0	1
ostatní mrav. trestné činy (§ 190, 192, 193,194)	290	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1
krádeže vloupáním do obchodů (§ 205)	311	90	88	62	57	73	51	46	52	60	30	19
krádeže vloupáním do výkladních skříní (§ 205)	312	16	18	3	11	3	1	6	1	9	4	1
krádeže vloupáním do restaurací a hostinců (§ 205)	321	75	45	26	32	34	19	24	28	21	22	10
krádeže vloupáním do ubytovacích objektů (§ 205)	322	9	25	8	5	8	5	7	4	2	1	0
krádeže vloupáním do kiosků (§ 205)	323	146	111	56	59	49	36	52	23	47	52	12
krádeže vloup. do jídelen, závod. kuch. (§205)	324	9	6	1	6	2	3	1	2	1	1	0
krád. vloup. do objektů strarož.mimo obchod. (§205)	331	16	5	0	2	2	4	0	1	0	0	0
krád.vloup. do kulturních objektů (§ 205)	332	11	13	3	11	4	8	3	2	0	0	2
krádež. vloup. do poklad. a pancéř. skříní (§ 205)	341	1	3	1	1	2	0	0	4	2	0	0
krádeže vloup. výpočet. středisek (§ 205)	350	1	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0
krádeže vloupáním do škol (§ 205)	351	69	71	55	45	26	28	37	28	28	13	7
krádeže vloupáním do bytů (§§ 178, 205)	371	203	153	99	64	60	67	91	53	48	54	7
krádeže vloup.do víkend.chat soukr.os.(§ 178,205)	372	323	288	218	165	100	106	71	59	69	52	19
krádeže vloupáním do rodinných domků (§ 178, 205)	373	134	183	122	83	86	66	53	50	50	53	12
krádeže vloupáním do ostatních objektů (§ 178, 205)	390	1075	862	507	486	358	289	251	219	212	160	100
krádeže prostě - kapesní (§ 205)	411	523	299	139	192	156	176	271	167	120	122	27
krádeže prostě - při pohlavním styku (§ 205)	412	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
krádeže prostě - jiné na osobách (§ 205)	413	250	151	99	186	134	161	177	119	105	117	38
krádeže prostě - mezi zaměst. na prac. (§ 205)	421	1	6	0	2	0	2	0	2	0	0	0
krádeže prostě motor. voz. dvoustop. (§§ 205,207)	431	211	229	162	141	82	110	79	78	92	71	20
krádeže prostě - motor.vozidel jednot. (§205,207)	432	210	219	85	72	53	49	38	34	29	18	3
krádeže prostě - věci z aut (§ 205)	433	1696	1338	816	340	182	112	74	86	134	81	19

* do 31. 8.

	434	151	133	59	28	19	22	13	6	13	13	2
krádeže prosté - součást motor. vozidel (§ 205)												
krádeže prosté - jízdních kol (§ 205, 207)	435	272	281	73	66	40	41	27	21	12	21	9
krádeže prosté - domácího zvířectva (§ 205)	441	2	4	2	0	2	3	0	1	1	2	0
krádeže prosté - v bytech (§ 205)	451	387	451	187	110	81	90	70	60	54	51	28
krádeže prosté - věci v prostor. nádraží (§ 205)	461	12	7	1	1	0	0	4	0	1	1	1
krádež. prosté, věci během jízdy v doprav. prostř.	462	2	5	2	0	2	1	1	0	0	0	0
krádeže prosté v objekt včetně exteriéru (§ 205)	471	2	2	0	2	2	1	1	2	1	0	0
krádeže prosté v jiných objektech (§ 205)	480	641	827	272	248	170	179	196	156	125	79	37
krádeže prosté ostatní (§ 205)	490	260	358	108	80	71	52	93	68	46	26	10
podvod (§ 209)	511	25	33	3	8	5	5	4	2	6	4	5
zpronevěra (§ 206)	521	10	22	4	4	5	4	3	5	1	5	0
neoprávněné užívání cizí věci (§ 207)	530	51	111	25	8	6	4	3	6	5	0	4
zatajení věci (§ 219)	588	43	70	14	7	10	13	18	9	11	6	7
poškození cizí věci (§ 228)	589	687	624	205	209	125	78	106	109	104	86	51
pytláctví a ostatní majetkové trestné činy (§ 304)	590	144	173	0	0	0	0	0	0	0	0	0
výhržnictví (§§ 358, 359)	611	276	306	166	140	89	83	85	113	73	49	44
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
výtrž. na sportovních a veřejných akcích (§ 358)	612	0	0	1	0	1	2	0	0	0	1	0
sprejerství (§§ 228/2)	613	0	116	214	250	104	126	132	130	268	212	68
ohrožování výchovy mládeže (§§ 201, 202)	631	0	1	1	1	0	0	0	2	0	0	0
podávání alkoholických nápojů mládeži (§ 204)	632	10	15	10	8	9	7	2	10	2	6	6
nedovol. překroč. stát. hran. (§§ 339,340,341,343)	634	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
nedovol.výr. a dirž. psychot. lát.a jedů pro j. (§283)	635	140	139	154	103	61	101	96	56	89	88	33
šíření toxikomanie (§ 287)	636	122	102	70	56	14	22	12	7	9	2	4
nedovol.výr. a dirž. psychot. látek pro sebe (§284)	641	4	10	1	1	2	1	1	2	0	6	0
nedov.výr. a dirž. psychot. lát.nedov.výr. (§ 286)	642	5	1	0	3	5	1	2	0	0	0	0
požáry (§§ 228, 272, 273)	651	107	105	61	63	30	32	24	22	21	27	16
výbuchy (§§ 228, 272, 273)	652	0	1	3	1	0	0	0	0	0	0	0
nedovolené ozbrojování (§ 279)	662	12	6	9	2	0	3	3	2	1	0	0
maření výkonu úředního rozhodnutí (§ 337, 410)	663	18	23	4	14	22	34	22	35	25	30	13
překup. a přechovávачi - podílnictví (§§ 214,215)	664	128	152	58	55	22	22	28	7	12	15	6
nadržování (§ 366)	721	3	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
veškeré nehody (siln, letec, vodní, železn.)(§145)	730	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

* do 31. 8.

	731	30	17	23	25	18	10	13	35	32	17	3
dopravní nehody silniční z nedbalosti (§§ 143, 147												
železniční nehody z nedbalosti (§§ 143, 147, 148,	741	0	2	1	1	1	0	0	0	0	0	0
nehody kombinované, železniční - silniční z nedbal	742	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
ubliž. na zdraví z nedbalosti - prac. úrazy (§143)	750	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
ubližení na zdraví z nedbalosti - ostatní (§§ 143,	751	24	21	20	11	9	6	10	12	8	3	0
ohrož. pod vliv. návyk. látky, opil. (§§ 274,360)	771	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0
tyraní zvířat (§ 302, 303)	784	3	14	17	6	3	5	4	3	1	2	1
šíření poplašné zprávy (§ 357)	785	53	76	33	56	32	38	29	17	11	8	6
účast na organizované zločinecké skupině (§§ 361)	786	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
hanob. národa, rasy, etnické a jiné skup. (§ 355)	787	13	10	6	1	4	0	2	1	3	0	4
podněc. k národnostní a rasové nenávisti (§ 356)	788	0	3	2	1	1	0	0	0	0	1	0
podpor. a propag. hnutí směř. svobody (§§ 403,4,5)	789	16	17	20	7	1	0	6	2	3	3	0
ostatní trestná činnost	790	66	78	51	42	30	21	79	154	159	95	14
tr. činy proti předpis. o nekalé soutěži (§ 248)	801	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
neopráv. užívání cizí věci mimo motor. voz.(§ 207)	813	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
poškození cizí věci (§ 228)	814	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
padělání a pozměňování peněz (§ 233)	816	1	3	2	4	26	13	5	14	8	10	11
padělání a pozměňování veřejné listiny (§ 348)	823	2	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1
podvod (§ 209)	830	0	2	1	1	0	0	1	0	1	0	0
poruš. předpisů o nálep. k označ. zboží (§ 244)	835	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
ostatní trestné činy proti měně (§§ 235, 236, 237,	837	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	1
neoprávněné držení platebního prostředku (§ 234)	838	150	25	27	60	60	71	87	38	44	53	21
krádeže železničních zásilek (§§ 205, 206, 209)	840	2	9	1	0	0	0	0	0	0	0	0
úplatkářství - podplácení (§ 332)	846	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
ohrož. nebo poškoz. život. prostř. - úmysl.(§ 293)	850	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
ohrož. nebo poškoz. život. prostř.-nedbal.(§ 294)	851	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
podílnictví (§§ 214, 215)	860	2	3	0	0	0	0	1	0	0	0	0
poruš. práv k ochr.známce, obchod. jménu (§ 268)	861	0	2	0	1	0	2	0	0	2	0	0
poruš. autor. práv. k databázi, paděl. (§§ 270,1)	863	7	10	1	14	8	1	3	2	3	1	0
poškoz. a zneuž. záznamu na nosiči info. (§ 231,2)	865	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
úvěrový podvod (§ 211)	881	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
ostatní hospodářské trestné činy (§§ 181, 183, 218	890	0	14	59	34	16	11	2	3	1	3	0

* do 31.8.

Tabulka č. 6 Celkový počet trestně stíhaných (resp. vyšetřovaných) dětí za roky 1989-2003

ČR	1989	1990	1991	1992	1993
Stíháno děti celkem	3 574	4 026	5 156	6 780	7 468
ČR	1994	1995	1996	1997	1998
Stíháno děti celkem	6 747	8 342	9 747	9 217	8 824
ČR	1999	2000	2001	2002	2003
Stíháno děti celkem	8 832	8 899	9 032	5 185	5 148

Zdroj: PhDr. K. VEČERKA, CSc., Mgr. J. HOLAS, PhDr. M. ŠTĚCHOVÁ, JUDr. S. DIBLÍKOVÁ, PhDr. Ing. J. NEUMANN, CSc., Mladiství pachatelé na prahu tisíciletí, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha 2004. ISBN 80-7338-033-1

Tabulka č. 7 Přehled počtů stíhaných dětí po letech

Přehled počtů stíhaných osob - děti po letech

TASK název	TSK kod	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
CELKOVÁ KRIMINALITA		8899	9032	5185	5148	3734	3341	3027	2635	2723	2094	1044
OBEČNÁ KRIM	101-903	8654	8737	4873	4835	3529	3166	2823	2407	2521	1951	989
HOSPODÁŘSKÉ ČINY	801-890	22	47	105	135	90	96	72	45	44	48	34
VRAŽDY CELKEM	101-106	0	2	0	0	4	6	1	2	4	0	0
MÁŠILNÉ ČINY	101-190	1143	1218	1024	1014	806	700	555	537	552	486	267
MRAVNOSTNÍ ČINY	201-290	117	134	112	115	76	85	73	80	84	82	56
MAJETKOVÉ ČINY	311-590	6699	6517	3074	3083	2273	1990	1830	1410	1295	1001	468
KRÁDEŽE VLOUPÁNÍM	311-390	2596	2148	1286	1370	1053	894	746	632	563	436	205
KRÁDEŽE PROSTĚ	411-490	2954	3060	1377	1316	953	944	863	582	550	407	178
OSTATNÍ KRIM. ČINY	611-690	695	868	663	623	374	391	365	380	590	382	198
ZBÝVAJÍCÍ KRIMINALITA	721-790	223	248	207	178	115	79	132	183	158	95	21
vraždy - loupežné (§ 140)	101	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0
vraždy - sexuální (§ 140)	102	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
vraždy - motivované osobními vztahy (§ 140)	103	0	2	0	0	1	1	0	1	0	0	0
vraždy - ostatní (§ 140)	106	0	0	0	0	2	0	1	1	4	0	0
únos (§ 200)	122	1	0	2	1	0	0	0	0	1	0	0
loupež (§ 173)	131	285	297	283	365	305	295	236	200	295	214	113
loupeže na finančních institucích (§ 173)	132	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0
nás.proti úřední osobě a policii(323,4,5,6,)	142	2	1	2	0	0	2	2	0	1	4	1
nás.proti úřední osobě a obecní policii(323,4,5,6,)	143	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0
úmyslné ublížení na zdraví (§§ 145, 146)	151	276	276	250	242	202	166	131	140	119	87	55
rvačky (§ 158)	161	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
nás.a vyhrož. proti skup. ob. a jedn.(§ 352)	171	6	5	5	0	2	1	3	0	2	5	0
brání rukojmí (§ 174)	172	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
nebezpečné vyhrožování (§ 353)	173	41	49	36	24	29	24	15	15	15	13	13
vydírání (§ 175)	181	258	275	236	166	129	129	107	89	70	87	53
omez. a zbav. osobní svobody (§§ 169, 170, 171)	182	80	114	70	54	38	34	15	41	17	18	13
porušování domovní svobody (§ 178)	183	183	180	133	160	97	42	40	50	25	57	18
neopráv. zásah do práva k domu,bytu nebo nebytl.208	184	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
tyránění osoby žijící ve společném obydlí (§ 199)	186	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
útlak (§ 177)	188	3	17	6	1	0	0	3	0	1	0	0

* do 31. 8.

Zdroj: Policejní prezidium ČR, centrála informatiky a analytických procesů,Praha 2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
ostatní násilné trestné činy (§§ 144, 172)	190	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
znásilnění (§ 185)	201	20	7	19	9	15	7	9	20	9	7
pohlavní zneužívání ostatní (§ 187/1,3,4)	212	89	121	81	99	56	74	56	68	64	46
komerč. forma sex. zneuž. ostatní (§ 187/1,3,4)	214	0	0	1	1	3	0	0	0	0	0
ostatní pohlavní úchytky (§ 358)	231	3	6	6	2	1	3	1	1	1	3
ohrožování mravností (§ 191)	241	4	0	4	0	0	0	6	3	6	8
ubliž. pohlav. nemocí z nedbal. (§§ 143, 147,148)	253	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
kuplířství (§ 189)	271	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
soulož mezi příbuznými (§ 188)	280	1	0	0	4	0	1	0	0	0	1
ostatní mrav. trestné činy (§ 190, 192, 193,194)	290	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
krádeže vloupáním do obchodů (§ 205)	311	120	103	56	71	87	57	38	53	45	28
krádeže vloupáním do výkladních skříní (§ 205)	312	11	20	2	14	5	2	5	2	7	2
krádeže vloupáním do restaurací a hostinců (§ 205)	321	91	37	17	26	36	24	27	19	14	19
krádeže vloupáním do ubytovacích objektů (§ 205)	322	9	42	10	6	10	9	7	2	4	2
krádeže vloupáním do kiosků (§ 205)	323	169	113	79	75	71	50	49	12	45	42
krádeže vloup. do jídelen, závod. kuch. (§205)	324	12	9	1	10	1	5	0	2	0	1
krád. vloup. do objektů staroř.mimo obchod.(§205)	331	10	11	0	1	6	3	0	1	0	0
krád.vloupá. do kulturních objektů (§ 205)	332	14	20	2	18	11	9	9	3	0	2
krádež. vloup. do poklad. a pancéř. skříní(§ 205)	341	1	4	1	2	2	0	2	2	0	0
krádeže vloup. výpočet. středisek (§ 205)	350	6	0	0	0	1	0	0	0	0	0
krádeže vloupáním do škol (§ 205)	351	95	105	53	60	37	33	51	32	32	8
krádeže vloupáním do bytů (§§ 178, 205)	371	177	133	90	74	90	87	74	38	47	40
krádeže vloup.do víkend.chat soukr.os.(§ 178,205)	372	381	320	207	229	114	120	69	88	75	55
krádeže vloupáním do rodinných domků (§ 178, 205)	373	166	229	140	120	126	97	77	63	51	65
krádeže vloupáním do ostatních objektů (§ 178, 205)	390	1334	1002	628	664	456	398	340	315	241	174
krádeže prostě - kapesní (§ 205)	411	220	137	110	166	153	171	189	94	80	71
krádeže prostě - při pohledném styku (§ 205)	412	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
krádeže prostě - jiné na osobách (§ 205)	413	158	120	114	172	133	143	139	87	89	94
krádeže prostě - mezi zaměst. na prac. (§ 205)	421	1	4	0	1	0	2	0	3	0	0
krádeže prostě motor. voz. dvoustop.(§§ 205,207)	431	200	211	153	130	89	113	66	60	64	33
krádeže prostě - motor.vozidel.jednost. (§205,207)	432	197	232	85	72	56	48	39	24	23	12
krádeže prostě - věci z aut (§ 205)	433	524	397	274	207	110	93	54	40	38	35

* do 31.8.

	434	90	98	36	21	18	15	16	6	11	3	1
krádeže prostě - součást motor. vozidel (§ 205)	434											
krádeže prostě - jízdních kol (§ 205, 207)	435	242	222	69	80	45	32	23	21	11	21	10
krádeže prostě - domácího zvířectva (§ 205)	441	2	8	3	0	4	6	0	1	2	1	0
krádeže prostě - v bytech (§ 205)	451	332	357	137	113	75	89	72	58	48	48	25
krádeže prostě - věci v prostor. nádraží (§ 205)	461	20	8	0	4	0	0	2	0	1	1	3
krádež. prostě, věcí během jízdy v doprav. prostř.	462	2	5	1	0	2	1	1	0	0	0	0
krádeže prostě v objekt včetně exteriuru (§ 205)	471	0	3	0	1	1	1	3	1	1	0	0
krádeže prostě v jiných objektech (§ 205)	480	676	870	277	253	179	178	170	116	123	68	41
krádeže prostě ostatní (§ 205)	490	284	388	118	96	88	52	89	71	59	20	7
podvod (§ 209)	511	18	37	2	7	5	6	3	2	4	3	5
zpronevěra (§ 206)	521	9	19	1	3	4	4	3	6	0	0	0
neoprávněné užívání cizí věci (§ 207)	530	40	72	26	10	8	6	5	6	5	0	4
zatajení věci (§ 219)	588	54	71	13	7	11	13	23	6	11	10	5
poškození cizí věci (§ 228)	589	865	969	369	370	239	123	187	176	162	145	71
pytláctví a ostatní majetkové trestné činy (§ 304)	590	163	141	0	0	0	0	0	0	0	0	0
výhržnictví (§§ 358, 359)	611	266	356	205	163	115	71	82	108	83	44	39
výhrž. na sportovních a veřejných akcích (§ 358)	612	0	0	1	0	0	3	0	0	0	1	0
sprejerství (§§ 228/2)	613	0	48	156	191	109	123	132	155	366	182	91
podávání alkoholických nápojů mládeži (§ 204)	632	7	11	13	10	6	7	2	9	1	8	5
nedovol. překroč. slát. hran. (§§ 239,340,341,343)	634	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
nedovol.výr. a drž. psych. lát.a jedů pro j.(§283)	635	57	88	85	71	57	72	67	46	70	75	23
šíření toxikomanie (§ 287)	636	49	51	37	24	4	18	10	5	7	1	4
nedovol.výr. a drž. psychot. látek pro sebe(§284)	641	4	5	0	1	2	1	1	0	0	4	0
nedov.výr. a drž. psychot. lát.nedov.výr.(§ 286)	642	8	0	0	1	3	0	2	0	0	0	0
požáry (§§ 228, 272, 273)	651	148	161	95	90	42	54	32	28	27	37	19
výbuchy (§§ 228, 272, 273)	652	0	0	4	1	0	0	0	0	0	0	0
nedovolené ozbrojování (§ 279)	662	13	3	8	1	0	2	1	2	3	0	0
maření výkonu úředního rozhodnutí (§ 337, 410)	663	15	6	3	9	13	21	17	19	21	22	11
překup. a přechovávači - podilnictví (§§ 214,215)	664	125	139	56	60	23	19	19	8	12	8	6
nadržování (§ 366)	721	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
veškeré nehody (silni, letec, vodní, železn.)(§145)	730	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
dopravní nehody silniční z nedbalosti (§§ 143, 147)	731	29	17	22	25	17	10	14	27	29	10	4

* do 31.8.

železniční nehody z nedbalosti (§§ 143, 147, 148, nehody kombinované, železniční - silniční z nedbal	741	0	6	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ubližení na zdraví z nedbalosti - ostatní (§§ 143, týraní zvířat (§ 302, 303)	751	27	24	20	11	10	6	9	12	7	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
šíření poplašné zprávy (§ 357)	784	4	16	34	13	4	4	8	2	4	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
hanob. národa, rasy, etnické a jiné skup. (§ 355)	785	57	74	41	62	40	37	30	22	11	8	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
podnět. k národnosti a rasové nenávisli (§ 356)	787	14	13	8	1	4	0	3	3	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
podpor. a propag. hnutí směř. svobody (§§ 403,4,5)	788	0	0	1	0	1	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ostatní trestné činnost	789	14	17	16	7	0	0	4	2	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
padělání a pozměňování peněz (§ 233)	790	74	81	63	57	36	22	64	115	103	63	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
padělání a pozměňování veřejné listiny (§ 348)	816	1	1	4	7	20	13	6	18	9	16	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
poruš. předpisů o nálep. k označ. zboží (§ 244)	823	2	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ostatní trestné činy proti měně (§§ 235, 236, 237, neoprávněné držení platebního prostředku (§ 234)	835	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
krádeže železničních zásilek (§§ 205, 206, 209)	837	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
úplatkářství - podplácení (§ 332)	838	10	13	25	58	44	64	60	25	29	28	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ohrož. nebo poškoz. život. prostř. - úmysl.(§ 293)	840	0	8	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ohrož. nebo poškoz. život. prostř. -nedbal.(§ 294)	846	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
podlinictví (§§ 214, 215)	850	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
poruš. práv k ochr.známce, obchod. jménu (§ 268)	851	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
poruš. autor. práv. k databázi, paděl. (§§ 270,1)	860	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
poškoz. a zneuž. záznamu na nosiči info. (§ 231,2)	861	0	2	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ostatní hospodářské trestné činy (§§ 181, 183, 218	863	7	4	1	13	5	1	3	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	865	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	890	0	15	68	51	21	17	2	2	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

* do 31. 8.